

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

KOALICIJA
SREDINSKO-DESNICARSKIH STRANK
(DEMOS II?) = ZMAGA!

LETNIK XLV

JUNIJ-JULIJ-AVGUST 1994

ŠT. 6, 7, 8 NO. 678

OB TRETJI OBLETNICI

Praznujemo slovenski narodni praznik, dan slovenske neodvisnosti, dan, ko je slovenski narod kot svoboden in enakopraven vstopil v družbo narodov Evrope in sveta. Potrebno je bilo več kot tisoč let sanj in hrepenej, ki so se v teku zadnjih dvesto let izoblikovali v spoznanja in narodno-politične načrte in programe ter utrdili slovensko narodno-politično voljo do tiste stopnje, da je slovenski narod 25. junija 1991 uresničil svojo neodvisnost in jo v desetdnevem vojnem spopadu tudi obranil in ohranil.

Letos praznujemo tretjo obletnico. Če pogledamo nazaj na vso slovensko zgodovino in se tudi skromno ozremo na naše lastno mesto v njej v zadnjih petdesetih letih - saj smo tudi v begunstvu ves čas hladne vojne, ki je prenehala šele z razpadom Sovjetske zveze, vztrajno delali za slovensko svobodo, neodvisnost in utrjevali slovensko državno misel - bi morali praznovati dan slovenske neodvisnosti tako, kot paznujejo Amerikanci svoj 4. julij.

Ker naš praznik še ni časovno oddaljen in je v slovenski državi še vse preveč neodstranjenega totalitarnega komunizma, nam takšne razmere v domovini močno grenijo praznično razpoloženje. Doživeli smo in še doživljamo veliko razočaranje.

Slovenska država je že v svojem prvem letu dosegla potrebna mednarodna priznanja. Pri teh naporih je dobila vso potrebno in pomembno pomoč Slovencev v svetu, ki so obenem utrjevali njen ugled. Slovenska oblast se je zahvaljevala za podporo. Dajala je tudi obljube za popravilo krivic vseh vrst, ki smo jih tudi Slovenci raztreseni po svetu utrpeli zaradi komunizma. Obljubam pa niso sledila dejanja in krivice še niso popravljene. Oblast popravilo krivic zavlačuje in nalaga bremena in stroške na tiste, ki so krivice utrpeli, tisti, ki so jih delali pa se še vedno okoriščajo brez bremen. Pravice, katerih uresničenje se zavlačuje, so zanikane pravice. Takšno ravnanje oblasti pa ne služi državnemu ugledu.

Za majhno državo je njen ugled v svetu ogromnega pomena. Ugled je, poleg geopolitičnega položaja Slovenije, edini dejavnik, ki ji more zagotavljati pomembno mesto v družbi narodov. Slovenija nima prekomernih naravnih bogastev. Ima zelo majhno število prebivalstva. Slovensko gospodarstvo in slovenske oborožene sile, tudi če bi bili oboroženi do zob, so skoraj brezpomembni v velikem svetu.

Ugled neke države v svetu sloni na in raste iz

narodnega značaja, narodne morale, kakovosti njene družbe in kakovosti njenega načina državnega upravljanja in vladanja.

Narodni značaj je mogoče oblikovati. Bili so nekateri, ki so upali, da se bo slovenski narodni značaj popravil z "narodno-osvobodilnim bojem". Vendar so sovraštvo, hudobija, teror in zlo, ki jih je ta boj prinesel, slovenski značaj še poslabšali in izkrivili. Če je kaj doprineslo k izboljšanju narodnega značaja, je bilo to le trpljenje, ki je bilo sprejeto v krščanskem duhu. K izboljšanju značaja naj bi v resnici doprinesli samostojna država in demokratična družba, ki temeljita na samospoštovanju in zahtevata in predpostavljata trdne značaje. Le takšni značaji morejo dvigniti narodno moralo do stopnje, ki zagotavlja državi in družbi potrebno trdnost in možnost preživljanja kriz.

Danes je sicer možno govoriti o pozitivnih premikih v slovenski družbi v smeri izboljšanja slovenskega značaja in dviganja narodne morale. Vendar je podoba, da negativni premiki, oziroma vztrajanje na starih pozicijah in vztrajanje pri starih metodah in miselnosti še iz komunističnega režima, preprečujejo izboljšanje in zavirajo razvoj v demokracijo in dobro družbo. Poleg tega pa povzročajo tudi okostenele, sterilne in stagnacije na vseh področjih. Družba v kateri se izgublja človeška moralna drža, poštenje, načelnost in podobne lastnosti, se običajno začne spreminjati v vladavino samovolje, tiranije in nasilja. V težkih, takorekoč potresnih, časih prehoda iz totalitarizma v demokracijo družba in politika nujno potrebuje duhovnih dimenzij, moralnih zgledov in vzorov ter dinamičnih osebnosti. Teh pa imamo v Sloveniji vse premalo. Preveč pa je pragmatizma, ki doprinese k moralni disorientaciji, brezcilnosti in podrejanju vzvišenih idej nizkim ciljem in kratkotrajnim uspehom. Poleg tega obstaja nevarnost, da se sicer etični ljudje, ki se spuste v sodelovanje, okužijo z neetičnimi in nedemokratičnimi metodami, ki jih stare strukture še v polni meri uporabljajo.

Državno upravljanje in vladanje, navkljub novi ustavi, ki pomeni odločen prelom s komunistično preteklostjo, še vedno poteka v skoraj celotnem obsegu po od prejšnjega režima izvoženih kolesnicah. Ustavnost, konstitucionalnost, je pravni temelj sleherne demokratične družbe in državne ureditve. Ideja ustavnosti brani osnovne človeške in državljanske pravice, brani manjšino pred popolno nadvlado večine, brani pravico privatne lastnine,

zagotavlja krajevno avtonomijo. Ustavna načela vodijo zakonodajno vejo oblasti pri sprejemanju zakonov in zakonskih določil, da bodo le-ti v skladu z ustavo. Ustavna načela vodijo izvršno oblast, da bodo vsa njena dejanja v izpolnjevanju zakonov in v izvajanju oblasti v skladu z ustavo. V Sloveniji opažamo, da ustava še daleč nima pravega mesta v družbi, državi in javnem življenju. Govori se sicer o pravni državi, o zakonitosti, vse premalo pa o ustavnosti. Dve leti in pol potem, ko je stopila v veljavo nova ustava, je vsa državna uprava v bistvu še vedno zgrajena na osnovah starega režima in posluje po starih metodah in je torej sprta z ustavo v veljavi.

Dotaknili smo se le nekaj problemov, ki dušijo mlado slovensko državo in slabo vplivajo na njen ugled in položaj v mednarodni družbi. Če je notranje-politični položaj zmeden, nihajoč, neurejen, ustava prezirana, sodstvo nezanesljivo, pregon kaznivih dejanj in nepravne ravnanja silno počasen in ga v nekaterih slučajih skoraj ni; če je vladno vodstvo brez pravih načrtov, brez prave temeljne usmeritve, če politične stranke nimajo prave stabilnosti, če poslanci skačejo iz stranke v stranko, če se ministrske zamenjave dogajajo po pravilih, ki jih druge evropske države ne poznajo, če navaden državljan stoji ob strani, ne sodeluje in ni pritegnjen k preoblikovanju države in družbe, vse to prav gotovo ne more biti temelj državnega ugleda, kakor tudi ne more doprinesati k dviganju javne morale. Vse to slabša ugled države pa naj se po drugi strani njena diplomacija še tako trudi za izboljšanje.

Sleherne vlada mora imeti podporo javnega mnenja za svojo zunanjo politiko. To je razumljivo. Mora pa si tudi - predvsem s pomočjo svojega ugleda v zunanem svetu - pridobiti podporo javnega mnenja drugih držav za svojo zunanjo in notranjo politiko. Slovenija potrebuje podporo zapadnega sveta za utrditev in rast svojega gospodarstva, ki je materialna osnova njenega blagostanja. Zato bi se morala Slovenija v vseh ozirih približati zapadnemu, demokratičnemu svetu in se tudi notranje v tej smeri preurediti. To pomeni, da bi se morala čimprej otresti vseh komunističnih struktur, njih metod in njih miselnosti. Slovenci v svetu upamo in želimo, da bo Slovenija do prihodnje obletnice napravila velik korak v tej smeri s pomočjo združenih demokratičnih sil.

Mate Roesmann

35. SLOVENSKI DAN

POSVEČEN:
DRUŽINI

IN
TRETJI OBLETNICI PROKLAMACIJE SLOVENSKE
NEODVISNOSTI

Že od davnih časov, tisoč in več let - po najnovejših zgodovinskih ugotovitvah pa že več tisoč let - živi slovenski rod pod Triglavom.

Irski in akvilejski misijonarji, sveta brata Ciril in Metod so prinesli krščansko vero in omiko, da je vztrajal na tej mali zemlji in preživel čase tujih vladavin, tlačanstva, turških vpadov, bolezni, vojska in revolucij.

Na Gosposvetskem polju si je svoboden volil svoje kneze. Po duhovnikih katoliške Cerkve, velikih pesnikih in pisateljih zadnjih par stoletij, je ohranjal jezik in kulturo. Bogu je pel hvalo in na svoji zemlji postavil cerkve, kapelice in znamenja Njemu, svetnikom in Mariji v čast in slavo. Slovenski narod si je želel svobode, a mogočnejši sosede so si delili

oblast nad njim do časa velikih sprememb, ko je po krvavi rdeči zarji spoznal usodni trenutek, zbral vse zdrave sile, vzdignil čisto slovensko zastavo in zaklical v svet: SLOVENIJA, MOJA DEŽELA!

Bog te blagoslovi, domovina! Da bi močna vstala iz pomladnih viharjev, da se ne bi zrušilo mlado drevo slovenske samostojnosti, naj sonce prave svobode zasije v mrzle domačije, naj ogreje mlada življenja za višje vzore: PRAVICE, RESNICE IN LJUBEZNI!

Pozdravne misli g. Franeta Brenceta
predsednika KSGZ:

Pozdravljeni častni in cenjeni gostje,
pozdravljen slavnostni govornik g. prof. dr. Jože Osterc,
pozdravljene Slovenke in Slovenci!

V imenu Kanadsko-slovenske gospodarske zbornice čestitam Kanadsko slovenskemu svetu, prireditelju 35. Slovenskega dneva. Čestitam vam Slovenkam in Slovincem, ki zvesto obiskujete in praznujete Slovenske dneve v Kanadi.

Veliko se je spremenilo v 35. letih med Slovenci v Kanadi. Veliko se je spremenilo v domovini v teh par letih samostojnosti in pričakujemo še večje, še boljše spremembe v bodoče.

Člani Gospodarske zbornice se trudimo, da po svojih močeh doprinesemo k spremembam v gospodarskem smislu. Eden glavnih ciljev zbornice je pospeševati trgovanje in raziskavati možnost trgovine med našimi člani, med kanadskimi Slovenci in med Slovenci po svetu in v domovini.

dalje na str.

**slovenska
DRŽAVA**
FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
\$ 15.00 per year
\$ 1.50 single issue
Advertising: \$.45 per agata line

Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of
Canada

Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto, Ontario M6G 2T5

Edited by Editorial Board

Urejuje konzorcij Slovenske Države

Zastopnika:

Martin Duh
Calle 105, #4311
1653 Villa Ballester
Argentina

Ludvik Jamnik
79 Watson Ave.,
Toronto, Ontario
M6S 4E2
Kenada

TELEPHONE & FAX #: (416)-766-4848

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA \$15.00, za Argentino in Brazilijo
po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države
\$12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarjajo pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Udeleženci pazljivo poslušajo
govor ministra ing. Osterca

**GOVOR NA 35. SLOVENSKEM DNEVU
SLOVENSKO - KANADSKEGA SVETA
V BOLTNU, DNE 26. JUNIJA 1994**

Prof. dr. Jože Osterc
minister za kmetijstvo in gozdarstvo
republike Slovenije

**SPOŠTOVANE GOSPE IN GOSPODJE,
DRAGE SLOVENKE IN SLOVENCII**

nadaljevanje s str.

V tem smislu bo g. prof. dr. Jože Osterc govoril na
našem članskem sestanku.

Kdor se zanima za širjenje naših ciljev, ga povabim, da se
pridruži Kanadsko slovenski gospodarski zbornici.

Vsi še enkrat lepo pozdravljeni!

Hvala lepa.

Pozdravne misli g. Petra Čekuta, podpredsednika KSK
Spoštovani gostje!

Primerno je na tem tradicionalnem Slovenskem dnevu v
naši srenji, ki ga redno prireja Slovensko-kanadski svet, da
je letošnji dan posvečen družini. Združeni narodi so
posvetili leto - 1994 - družini.

Na žalost ta družbeni temelj dandanes spodkopavajo
različna ideološka gledanja, ki hočejo to osnovno celico
človeške družbe spremeniti z vplivi nebrzdanega egoizma,
enosmernih gledanj in strasti. In vse to celo pod okriljem
človečanskih pravic, za katere je mnogo dobrih ljudi
žrtvovalo svoje življenje.

Takim ideologom, glasnikom, ki hočejo eksperimentirati
s to življenjsko važno celico človeške družbe, se moramo
upreti. Družina je prva šola za življenje; kot osnovna,
naravna življenjska celica človeške družbe, povezuje
rodove in vzgaja mlad rod v pravilno razumevanje
narodnega življenja. Stane Pleško je za konec svoje knjige
"Domačija v viharju" napisal: "Simbol časa in domovine,
ki ju vidi in razume samo tisti, ki je šel skozi vihar in
neurje", so tudi primerne misli, ko govorimo o razvoju,
pomenu družine, družbe in naroda.

Besedi "družina" in "družba" v slovenskem jeziku
izhajata iz istega besednega korena. V naši literaturi -
pesmi, drami, ... - je družina prikazana kot družbeni in
moralni center. Iz povedanega lahko sklepamo: če ne bi
imeli zavednih slovenskih mater in očetov, danes ne bi
imeli svoje države (op. Lojze Košorok), niti ne bogate
slovenske skupnosti v tujini. Prav je, da ta Slovenski dan
počasti naše družine, ki neprestan ohranjajo in krepijo
slovensko narodno zavest in smisel slovenstva.

Kot slovenska družina, slovenska skupnost v Kanadi,
smo lahko ponosni o našem doprinosu k civilizirani
zgodovini Evrope in o našem deležu večkulturne sestave
kanadske države.

Če pogledamo na doprinos naše slovenske družine -
samo v Torontu in okolici - v zadnjih nekaj letih, s
ponosom lahko pokažemo na olimpijskega - z zlato
kolajno nagrajenega - drsalca - Stojko; za glasbeno
priznanje in nagrade slovenske harmonike in polke -
Ostane; na že omenjeni roman izpod peresa pisatelja -
Pleško; v Kanadi in zdaj tudi v Sloveniji priznanega
kanadskega Slovenca, likovnega ustvarjalca in pisatelja -
B. Kramolc; na klasično pianistko in univerzitetno
profesorico - Bratuž; do igralke- pevke na stradalnem
odru, katero so kanadski teaterski kritiki pred kratkim
opisali, "da lahko priključite ptice z dreves" - Čekuta-Elliott
in še vrsta drugih. To so člani naših družin, z zdravimi
slovenskimi koreninami, ki so obogatili slovensko in
kanadsko družbo. V tej zvezi naj omenim tudi slovenske
župnije s cerkvami in dvoranami, slovenskimi šolami,
gospodarskimi ustanovami, številnimi organizacijami,
katere so člani naših družin ustanovili in še redno
podpirajo.

Naša dolžnost je, da tovrstno delo članov naših družin
z izrednimi talenti moralno in finančno podpremo. Vso
našo energijo in organizacijsko delo usmerimo v dobrobit
slovenske skupnosti, ki izhaja iz naših zavednih družin,
katere so ogledalo naše slovenske in kanadske države.

V veliko čast si štejem, da ste me povabili v Kanado in
da mi je dano biti danes z vami. Današnje praznovanje je
ob 35. Slovenskem dnevu in ob 3. obletnici slovenske
državnosti pomembno tudi zaradi osrednjega praznovanja
leta družine. Letošnje leto so za leto družine razglasili ZN.
Razlog je povsem preprost. Družino je potrebno
izpostaviti kot nenadomestljivo vrednoto. Jasno je
potrebno povedati, da je družina ogrožena, če dajemo v
vsakdanjem življenju prevelik pomen materialnim
dobrinam. V tem primeru praviloma zmanjka časa in volje
za vzgojo vrednot, ki so temelj etičnemu ravnanju
človeka na vseh področjih njegovega delovanja. Ločitev
generacij - v sodobnih družinah živita večinoma le dve
generaciji - pomeni izgubo šole potrpljenja, delitve
dobrega in slabega ter sprejemanja drugačnosti, ki je
temelj sožitja. Predpogoj sožitja pa je ljubezen in urejena
družina je skupnost ljubezni, ki z izžarevanjem te ljubezni
bogati vsako družbo.

Družina je za Slovence še posebno pomembna. Za
majhen narod je medsebojna sloga nujno potrebna za
preživetje. To pa ni le sloga znotraj matičnega naroda,
ampak tudi povezanost s Slovenci po svetu. Pri Slovencih
po svetu pa lahko le družina ohrani slovenstvo. To je
vam, družinam, ki živite v Kanadi, očitno kar precej
uspelo. Današnje slavje to potrjuje. S svojo prisotnostjo
jasno izpričujete svojo pripadnost.

Slovenski narod je nekoliko večja družina s posameznimi
člani po vsem svetu. Na misel mi prihaja primerjava z
borom. Pred leti je v srednji Evropi pustošil vihar. Oplazil
je tudi Slovenijo. Na svoji poti je poruval vse smreke, bori
pa so obstali. Za razliko od smreke ima namreč bor v
svojem koreninskem sistemu glavno, navpično korenino.
Ta korenina je tako močna in tako globoko vrasla, da mu
vihar ne pride do živga. Bujno rast pa mu zagotavljajo
tudi stranske korenine. Podobno je s slovenskim
narodom. Matični del naroda, ki živi na območju
Slovenije, smemo primerjati z glavno korenino bora, del
stranskih korenin pa ste Slovenci po svetu. Kot sta rast
in razvoj bora odvisna od glavne in stranskih korenin,
tako je obstoj Slovencev odvisen od matičnega naroda in
Slovencev po svetu. Ker nas je tako malo, ste za obstoj
naroda Slovenci po svetu bolj pomembni, kot je to pri
velikih narodih. Želel bi, da se tega zavedate. Seveda pa
se moramo tega zavedati tudi v Sloveniji.

S pridobitvijo lastne države pred tremi leti so dane
možnosti, da se matični narod v Sloveniji poveže z vami,
ki živite po svetu, tesneje kot je bilo to doslej.

S pridobitvijo svoje države smo Slovenci dobili to, česar
številni in številnejši narodi nimajo in po čemer so naši
predniki hrepeneli skozi stoletja. Mnogi menijo, da smo
imeli srečo. Toda ali je šlo zgolj za srečo? Ne! S stoletnim
hrepenenjem, odpovedovanjem in darovanjem za
pridobitev slovenske državnosti - pri čemer je vaš
prispevek, ki ste morali po drugi svetovni vojni zapustiti
Slovenijo ogromen, - smo kot narod toliko bolj dozoreli,
da smo bili dovolj enotni, brez dvoma v srcih in
pripravljeni izživeti Črtomirove besede iz Prešernovega
Krsta pri Savici: "Manj strašna noč je v črne zemlje krili,
kot so pod svetlim soncem sužni dnovi." V dneh te
osvobodilne vojne - v letu 1991 - ni bilo dvoma v naših

srcih; v teh dneh smo bili sposobni sožitja zaradi
priznavanja različnosti. V teh dneh smo se tako, kot nikoli
doslej v zgodovini, zavedali besed Winstona Churchilla. "Če
dovolimo sedanosti, da se maščuje preteklosti, bomo
izgubili prihodnost." In ker smo bili dovolj modri, da tega
nisimo dovolili, imamo danes svojo državo. Toda
Churchillove besede niso veljale le za čas osvobodilne
vojne, veljajo tudi danes, v času utrjevanja in izgrajevanja
naše države. Sedaj moramo dokazati, da smo dozoreli
tudi za upravljanje svoje države. Vsak dan znova moramo
dokazovati sposobnost sožitja. Pogoj zanj je udejanjanje
nove etike medsebojnih odnosov. Nobelovec Konrad
Lorenz je izjavil: "Vse odločitve, od katerih je odvisna
prihodnost človeštva, so etične odločitve." Prepričan
sem, da to isto velja tudi za Slovence in Slovenijo. In
nove etike medsebojnih odnosov; za sožitje, ki sprejema
tudi različnost mišljenja in življenja našega bližnjega,
bomo sposobni le ob priznanju lastnih napak. Torej
moramo začeti vsak pri sebi. Vsak sebe moramo biti
sposobni prekvasiti, nekatere egoistične interese moramo
biti sposobni podrediti narodnim interesom.

Prekvasiti vsak sebe in se ravnati po etičnih normah pa
seveda pomeni tudi sprijazniti se z načelom, ki ga je
Tolstoj za moto svojega romana o Ani Karenini vzel iz
Svetega pisma: "Maščevanje je moje in jaz bom povrnil." Le
tisti, ki edini pozna človekovo dušo, ima pravico soditi
in obsoditi.

Resnična želja neobremenjenih posameznikov omogoča
skupnost med seboj spravljenih Slovencev, ki bo
sposobna udejaniti ustrezen gospodarski razvoj in blaginjo
ter učvrstiti mesto države Slovenije v družbi uveljavljenih
držav.

Le s sabo spravljeni ljudje, sposobni sobivanja z različno
mislečimi, so ustvarjalni. Majhen narod kakršen je
slovenski, mora biti ustvarjalen, če hoče preživeti. Z
velikimi narodi lahko tekmuje le v kavosti.

Vse omenjene pogoje za obetavno prihodnost lahko
ustvarimo vsi Slovenci skupaj. Prepričan sem, da so
zdrave družine, kjer se vzgaja za prave vrednote in
pripadnost slovenstvu, osnova za narodovo preživetje. Pri
nas v Sloveniji in povsod po svetu, so najbolj zdrave
kmečke družine. Kmetovanje pomeni način življenja, to je
tesna povezanost z naravo, ki človeka vsak dan znova
opozarja na njegovo minljivost in ga zato spodbuja za
resnične vrednote. Resnične vrednote pa praviloma niso
materialne dobrine. Pripadnost slovenstvu je tipična
nematerialna vrednota, ki nam mora biti vsem Slovincem
sveta, če hočemo kot majhen narod preživeti. Zlasti pri
vas, ki živite po svetu, je nevarnost, da druga, tretja in
kasnejše generacije Slovencev pozabijo na pomen
vrednote "pripadnost slovenstvu". Pozabiti na to
vrednoto pa pomeni zmanjševanje medsebojne
povezanosti, zmanjševanje velike narodne družine. Le
zdrave in poštene slovenske družine so zato zagotovilo,
da se to ne bo zgodilo. To velja za nas v Sloveniji in še
zlasti za vas, ki živite po svetu. Le z zdravimi in poštenimi
družinami bomo sposobni ohraniti Slovenijo, raj pod
Triglavom, kamor se boste tudi Slovenci, ki živite po
svetu, radi vračali.

LDS IZVAJA ČISTKE, SKD PA JI OB TEM STATIRA

Verjetno so bralci že opazili, da se večina mojih političnih tekstov v zadnjem času vrti okoli stranke Slovenski krščanski demokrati. Upam, da je vsakemu razumljivo, da je to zato, ker je stranka najpomembnejša (najštevilnejša) desna stranka, v katero so ljudje (tisti, ki so jo volili) vložili veliko svojega upanja. In če pišem o SKD, pišem o slovenskem političnem prizorišču.

Sedaj je že več kot dovolj jasno, da se je vrh stranke prodal komunistom. Vendar je bila cena visoka: stranka se je okoristila le v najožjem vrhu, desnica pa ne, le, da od tega nima nič, temveč se je znašla v povsem izigranem stanju. Sicer je izdaja vrha SKD že dalj časa znana. Zadnji "nejeverni Tomaži" so se v to prepričali ob odstranitvi Janeza Janše z oblasti. Sedaj gredo stvari še bolj pospešeno svojo pot. Ker je Peterletu, Staniču, Polajnarju in še nekaterim drugim z vrha SKD že več mesecev jasno, da "vrnitev" več ni mogoča (da so na eni strani njihovi položaji že tako preplačani, na drugi pa, kar je posledica prve, bi stranka na vsakih prihodnjih volitvah, še posebej, če bi te bile letos, močno izgubila). Peterle, Polajnar in še kdo iz vrha stranke se verjetno tolažijo tudi s tem, da sta do konca njihovega (dobro plačanega) mandata še (dolgi) dve leti in pol, na naslednjih volitvah pa bi vkljub vsemu stranka še vedno dosegla prag za vstop v parlament, kar bi pomenilo, še nekaj let prejemanja zelo dobre poslanske plače. Naslednji mandat pa bi tem ljudem že omogočil upokojevitv z najboljšo možno pokojninsko osnovo. Žal je potrebno pisati o teh banalnostih zato, da bi se lažje razumelo, kaj je glavni motiv za sedanjo politiko SKD. In predvsem, kako nizko je končala morala pri stranki, ki je imela še nedavno polna usta te besede.

Tudi to je menda zdaj že vsakemu jasno, da politiko in vse kar iz nje izhaja, na Slovenskem ponovno krojijo (bivši) komunisti. Ko so marca iz vlade metali Janeza Janšo, se je politično ozračje zelo zaostri. SKD je morala zelo paziti na svoje besede in ravnanje, saj bi lahko v trenutku izgubila tako rekoč vse simpatije svojih volilcev. Zato je po Janševi odstranitvi, potem ko so mnogi zahtevali, da izstopi iz vlade, začela na veliko govoriti, da bo v vladi ostala le, če Drnovšek iz nje odstrani Združeno listo (komuniste). To je bilo potrebno tudi zato, ker je notranji minister Ivo Bizjak (na volitvah kandidat SKD za predsednika države) ob odstranjevanju Janše odigral zelo umazano vlogo proti Janši. Vrstili so se mnogi sestanki SKD in med SKD in LDS. Znotraj SKD so ustanovili celo nekakšno "ljudsko krilo", vodil ga je Ivan Oman, ki je ublažilo znotraj strankina razhajanja. Čas pa je tekkel. Ljudje so začeli pozabljati na pogojevanje SKD, da se iz vlade izloči ZL, tako da je danes spet vse po starem. Slovenijo vodita dve stranki, ki sta potomki komunistov (ZL in LDS) ter SKD, ki jima pridno statira. V začetku poletja si je Drnovšek lahko privoščil celo to, da je SKD zagrozil, če njihovi poslanci ne bodo glasovali za koalicijske interese. Razmerje sil v parlamentu je takšno, da SKD v najbolj občutljivih trenutkih (kot je bilo glasovanje o Janševi odstranitvi) ni potrebno glasovati za koalicijo. Drnovšku oziroma levici je seveda najpomembnejše, da SKD ni v opoziciji, saj bi bila tako ta neprimerno močnejša kot je sedaj, ko nima tako rekoč nobene moči.

Ker se LDS zaveda svoje moči, saj ji je medtem Peterle že nešteto krat izpričal svojo lojalnost, se je začela obnašati zelo agresivno. Začeli so odstranjevati vse tiste kadre, ki so še ostali iz Demosovih časov. Televizijo je vodil Svet RTV, ki je bil še iz Demosovih časov, ki pa na televiziji ni izvajal kadrovske čistke, tako da je bila ta

navidez sicer nevtralna, v resnici pa zelo levičarska. Koalicija je v parlamentu spomladi sprejela novi zakon o RTV, kar je pomenilo novo volitev Sveta RTV. LDS, ki je zakon napisala, je za Svet predvidevala pripadnike tako imenovane civilne družbe (predstavnik pomembnejših stanov), v resnici pa je bila to le krinka, saj je postal s tem Svet bolj rdeč kot pa bi bil, če bi člane predlagale stranke. Pri nas je tisto nekaj civilne družbe, ki se je pojavilo v osemdesetih letih, po volitvah leta 1990 izginilo, tako za levičarje civilno družbo predstavljajo ustanove, za te pa vemo, da so kadrovske iz komunističnih časov. Ko je bil Svet RTV potrjen, so se najprej spravili na direktorja televizije. To je bil Žarko Petan (komunizem ga je nekoč preganjal), ki je bil šele pred šestimi meseci izvoljen na to funkcijo za dobo štirih let. Koalicija je tako obšla svojo odločitev in Petana odstavila. Seveda je jasno, da bo novi direktor nekdo iz LDS. Medtem se čutijo močne posledice v programu, saj so sedanji uredniki, ki se bojijo zamenjav, iz programa odstranili vsako kritičnost. Opozicija se bo odslej lahko na televiziji pojavila le pozno zvečer, medtem ko se bodo vladne stranke pojavljale tudi v najbolj gledanih poročilih.

Hkrati s čistko na televiziji je koalicija (ne pozabimo, v njej je tudi SKD!) pripravljala reorganizacijo Službe družbenega knjigovodstva (SDK). Ta ji je postala trn v peti, saj je v zadnjem letu zelo uspešno razkrivala tako imenovano divjo lastninjenje (privatizacijo) rdečih direktorjev po podjetjih. Na julijemskem zasedanju državnega zbora so tako sprejeli dva nova zakona, ki bosta SDK spremenila v dve vladni službi. S tem jim je omogočeno, da bodo zamenjali direktorico SDK Romano Logar, ki je pri svojem direktorovanju pokazala veliko pokončnost in nepodkupljivost.

Nista se še poglobili ti dve aferi (čistka na RTV in SDK), že je izbruhnila nova. Ta je pokazala še bolj brezobzirno ravnanje levičarjev v vladi, kot pri prejšnjih dveh. Gre za zamenjavo direktorja Sklada za razvoj malega gospodarstva, ki ga je vodil Viktor Brezar. Brezar, ki je član Grosove Liberalne stranke, je na to funkcijo prišel marca 1992 za dobo štirih let. Kako daleč so že stvari v Sloveniji, najbolje povedo "vzroki" za njegovo odstranitev. Potem ko mu je minister za gospodarske dejavnosti Maks Tajnikar (ZL) od novega leta sem nagajal in Skladu ni nakazoval proračunskih sredstev (s katerimi Sklad pomaga drobnemu gospodarstvu), še prej pa je zamenjal upravni odbor Sklada ter v novega namestil svoje ljudi, ga je sedaj preko tega novega UO obdolžil, da ni izdelal kriterijev za podeljevanje pomoči. V resnici pa bi te kriterije morala izdelati vlada sama.

Konec maja je moral svoj odstop ponuditi notranji minister Ivo Bizjak. Vendar ni "letel" zaradi vpletenosti v Janšovo odstranitev (zaradi česar bi moral), ampak zato, ker je nekaj pripadnikov specialnih policijskih enot v Celovcu izvedlo roparski napad na avstrijska državljana. Ob tem se je ponovno odprlo vprašanje kriminala, ki mu botruje policija. Čeprav je o tem kriminalu že veliko namigov in celo dejstev, ni sile, ki bi stvari razčistila. Celo nasprotno. Bizjaka je 7. junija nadomestil Andrej Šter (prav tako SKD), ki ni naredil nobenih potrebnih čistk v policiji. Nekateri, ki so evidentno sodelovali v političnem (Klavora, šef kriminalistov) ter klasičnem kriminalu, so celo napredovali. Ves čas pa iščejo tiste, ki na ta kriminal opozarjajo. V tem času smo dobili še eno odmevno anonimno pismo (lani jeseni sta se pojavili dve s podpisom skrivnostne Civilne iniciative). V njem piše, da so Ignac Polajnar, Edvard Stanič, Miroslav Mozetič in še nekateri drugi iz vrst poslancev in funkcionarjev SKD sodelovali z Udbo. Ker je pismo anonimno, ni imelo

večjega odmeva, imenovani pa so bili ob njem tiho.

Vse te mesece, ko se to dogaja, sta najbolj levičarska časopisa, Republika in Dnevnik, postala zelo agresivna. Še najbolj objektivno je Delo, vendar je tak videz le zato, ker nima konkurence. Slovenec tu odigrava (v ozadju je seveda SKD) zelo klavrno vlogo. Pravzaprav je resnica še hujša: Slovenec izhaja lahko samo zato, ker po skrivnih kanalih dobiva denar za obstoj. Marsikom, prevsem pa levičarjem, je mnogo do tega, da časopis ne propade, saj se tako okoli 15.000 bralcev zadržuje v nevednosti, če pa Slovenca ne bi bilo, bi vsi ti segli po Delu, ki bi se poleg tega s tem še bolj okrepilo. Delo sicer objavlja nekatere drobce kritike politike SKD, vendar se to omejuje na pisma bralcev in redke zunanje sodelavce, novinarji, še posebej tisti, ki stranko spremljajo, pa o njej pišejo z zornega kota "koristi" levice. V Delu torej še niso tako daleč, da bi bili sposobni o desnici pisati kritično (seveda mislim na takšno kritiko, ki bi bila v korist desnice).

Kako nepomemben je in kakšno politiko vodi Slovenec, zelo nazorno pokaže ena od zadnjih večjih afer, ki je več mesecev pretresala Slovenijo, ta časopis pa o njej skorajda nič ni pisal. Gre za afero stanovanjskih kreditov, ki jo je 21. junija sprožila Mladina. Posebna vladna komisija, ki jo je vodil pravosodni minister Miha Kozinc, je nekaterim članom vlade ter poslancem dodelila izredno ugodna stanovanjska posojila. Kako daleč so zabredli člani z vrha SKD pokaže tudi ta afeta. Ignacu Polajnarju, vodji poslanskega kluba SKD, je komisija dodelila največ, kar 100.000 mark posojila, ki bi ga po zelo ugodni obrestni meri lahko vračal 15 let. Nekaj manj sta dobila Slavko Gaber (LSD), minister za šolstvo, in sam predsednik komisije Kozinc (LSD). Komisija je pri dodeljevanju ravnala zelo zvito, saj je nekaj posojil dodelila celo opozicijskem poslancem. Afera je bila toliko večja tudi zato, ker večina poslancev za komisijo ter ugodna posojila sploh ni vedela. S tem ko je vladna komisija podeljevala posojila poslancem pa gre tudi za vmešavanje izvršilne veje oblasti v zakonodajno, kar je celo protustavno. Tudi o visokih plačah poslancev ter o njihovem zelo ugodnem upokojevanju (s 25 leti delovne dobe!) Slovenec ni pisal, medtem ko so drugi časopisi kar precej.

In Janez Janša? Pokazalo se je, da čas dela svoje. Odkar je v opoziciji, medijsko ni več tako zanimiv, čeprav je njegova stranka (socialdemokrati) po javnih anketah postala najmočnejša opozicijska stranka. Na drugem mestu je SLS, ves čas od Janševe odstranitve pa je SKD šele na tretjem mestu med desnimi strankami. Ankete že dalj časa kažejo na še eno dejstvo: če seštejemo rezultate desnih (sem kljub temu še vedno štejem SKD!) in levih strank, vidimo, da je razmerje med desnico in levico ves čas izenačeno.

Janez Janša, nesporno prva osebnost desnice, se v zadnjem času manj pojavlja v sredstvih obveščanja, kar govori o tem, da so postkomunisti z njegovo odstranitvijo iz vlade naredili pomembno gesto. Vsak teden se sicer pojavlja na novinarskih konferencah svoje stranke (socialdemokratov), vendar je to premalo. Za pozno jesen se napoveduje izid njegove knjige Okopi, od katere verjetno on sam in mnogi drugi veliko pričakujemo. Pri reklamirani knjigi se napovedujejo precej "žgečkljive" teme, ki jih bo objavil.

Ivo Zajdela
Ljubljana, 16. avgusta 1994.

SLOVENIJA ŠE VEDNO V OBJEMU KOMUNISTOV

Jugoslavija je razpadla na države, ki so 45 let živele pod isto neprijazno streho.

Republika Slovenija, soseda Italije in Avstrije, najrazvitejša med njimi, je navidezno ušla jugoslovanskemu masakru. Kazalo je, da Slovenijo čaka lepa prihodnost.

Ta prihodnost pa bi prišla le, če bi Slovenijo vodili novi ljudje, novi politiki.

Žal ni tako. Nekdanji politiki so si naredili navidezna demokratična oblačila, ki pokajo po šivih in kažejo nekdanji, nedemokratični obraz. Da je absurd še večji, ti ljudje danes najglasneje zagovarjajo tržno gospodarstvo in kapitalizem.

Povedano odkrito, takega kapitalizma bi se sramoval vsakdo, ki vsaj na zelo daleč pozna v svetu znani besedi: POŠTENJE IN MORALA.

Zakaj?

Ustava in zakoni se v državi Slovenija ne spoštujejo. Nihče ni za nič odgovoren. Država ne sankcionira povzročiteljev nepravilnih dejanj, pač pa poizveduje in sankcionira tiste, ki taka dejanja

odkrivajo. Sodstvo spi.

Demokratična preobrazba se ne izvaja. Vključno z vračanjem nekdanje odvzete lastnine pravim lastnikom po Zakonu o denacionalizaciji - kljub deklariranim obljubam.

Vladajoča elita (nekdanji kadri) dopušča, tolerira in vzpodbuja (vključno z Gospodarsko zbornico, trdnjavo nekdanjega režima) za pravno državo nepojmljive nepravilnosti. Vse to v slepem pohlepu po kapitalu-lastnini, ki je bila do sedaj družbena.

Pri tem vladajoča elita starih kadrov skrbno pazi, da svetu kaže demokratični obraz, ki pade takoj, ko se vrne politik v domovino.

Nekaterim drugim vzhodnoevropskim državam je uspel preboj v novo demokracijo, Slovenija pa z vsakim dnem bolj tone. Brezno brezpravnosti se odpira in požrešno golta poslednje znanilce nove slovenske demokratične pomladi.

Kdor ne izhaja iz vrst nekdanje komunistične partije, ne sme več opravljati nobene javne službe.

Zadnja čistka je pometla direktorja RTV Slovenije

gospoda Žarka Petana, uglednega kulturnika in izobraženca, pisatelja in režiserja, znanega tudi v tujini, izobčenca komunističnega režima.

Razrešitev je bila izvršena po šestih mesecih imenovanja in na to mesto in brez kakršnekoli obrazložitve oz. pravne podlage. Po DIKTATU.

Sramotno in poniževalno je to, da je bila g. Žarku Petanu odvzeta vsaka možnost, da bi pristojne sploh lahko seznanil s svojim delom.

Linčan je bil samo zato, ker je želel uveljaviti načelo javne, od vlade neodvisne televizije.

Takim metodam iz časov stalinizma se je odpovedala vsa Evropa, razen Slovenije.

Za vlado je bilo nedopustno in nesprejemljivo, da je direktor RTV Slovenije g. Žarko Petan dovolil predvajanje TV serije o slovenski politični emigraciji v Argentini, ki je poskušala prikazati tudi drugačno, 45 let satanizirano resnico in tamkajšnje Slovence spet "usloveniti", ker so bili ves čas ekskomunicirani.

dalje na str. 8

SLOVENIJA - SPLOŠNI VTISI

S tremi posplošitvami bi bilo mogoče označiti splošno ozračje v Sloveniji: **apatičnost, zadržana podrejenost in neopravičen strah do komunistov, razmeroma visoka mera blagostanja.**

V letih komunističnega terorja so se ljudje dodobra privadili v zadržanju, da le malo pomeni, kaj mislijo in kaj hočejo - partija bo vedno odločala po svoje. Zato so povsem prepuščali partiji, da je o vsem odločala. Vsako vmešavanje v njene odločitve, še bolj pa vsako nasprotovanje ne vodi nikamor, lahko samo prinese nesrečo in stigo zaznamovanega. To mišljenje, žalibog, prevladuje še danes in pride do najjačjega izraza v času volitev ali pa če in kadar so volitve predmet razgovorov: "... **saj se ne izplača voliti**", je pogosto slišati, "... **volitve ne bodo v ničemer spremenile dejanskega položaja**". To pa, seveda, ni drža komunistov in njihovih levičarskih sopotnikov, ki zavestno volijo. Posledica je, da so uspeli in bodo uspeli na volitvah, ker s svojo krilatico, da se voliti ne izplača, dosežejo, da ni glasov proti. Ko bi se ljudje zavedali, da samo nekaj glasov more spremeniti volilni izid!

Kot v preteklosti, komunistična partija zna ostvariti, ko ljudje sledijo njenim navodilom in njenim geslom. Ljudje se naj ne zanimajo za politiko, posebno še Cerkev mora stati ob strani. In res, ljudje se ne zanimajo zadostno za politiko in Cerkev do neke mere dopusti veljavnost komunistične krilatice, češ, da mora stati ob strani "družbe". Kot da je družba nekaj drugega kot ljudje, državljani.

V tem ozračju ni težko Drnovšku, da se ljudem prikaže v lepi luči, kot odgovoren politik, ki mu je v prvi vrsti mar Slovenija - kakšna ironija! - in ki se trudi za pravičnost in poštenost v slovenski politični areni. Seveda ga v tem podpirajo vsa obveščevalna sredstva in prvi v vrsti televizija. Le-ta mu pripravi od časa do časa tiskovno konferenco, na kateri odgovarja na vprašanja, ki mu jih stavijo poslušalci širom Slovenije. Spet videz, da on odgovarja na vsa vprašanja, v resnici pa ne odgovori na nobeno. A spet samo videz. Njegovi sogovorniki na televiziji izdelajo obliko, da izgleda, da je on - Drnovšek - voljan odgovarjati na vsa vprašanja; da pa ne bi bilo zadrege, isti sogovorniki dajo možnost vprašanj samo v naprej odobrenim ali poklicanim posameznikom. Ko ni bilo nikogar, da bi stavil vprašanje, je napovedovalec dejal, da ni sprejel nobenega vprašanja, seveda ne od tistih, ki jih

je poznal ali je bil za to pooblaščen. Tako je ta močno opevana možnost vprašanj predsedniku le farsa. A ljudje verjamejo.

Ali se bo to spremenilo? Če se bo, se ne bo kmalu. Gotovo je mnogo ljudi, ki zamerijo komunistom njihovo **pretkanost, njihovo grabežljivost, njihovo zgodovino nasilja, tatvin in morij.** A ti nimajo poguma, da bi jih javno ožigosali - so tudi izjeme - in se javno postavili zoper nje. Šola preteklosti je bila zelo dosledna, in ko je učila ljudi pokorščine, jih je tudi naučila **potrpljenja in precejšnje mere strahu.** To je ostalo.

Morda je upanje med mladimi. Srečal sem mlade, nadarjene in rekel bi pogumne ljudi, ki se zavedajo, da tisti med tako imenovanimi slovenskimi demokrati, ki najraje in največ govorijo o demokraciji, so docela pokvarjeni in jim je edino načelo **oblast in denar.** Na kratko povedano: **dejanska oblast v Sloveniji je v rokah komunistov, ki ne le, da niso sposobni spremeniti svojega bistva, ampak ga tudi nočejo.** Spreminjanje imen in naslovov od **Prenoviteljev do Združene levice je burka in podlo norčevanje.** A tudi to ne more trajati v večnost. Če še mnogi verjamejo Drnovšku in njegovim socialistom, da niso več komunisti, je pa mnogo takih, zlasti med mladimi, ki vedo, **da Drnovšek ni nič manj komunist kot Kučan, o katerem se vse bolj glasno šušlja, da je neposredno kriv smrti Krambergerja.** "Enkrat komunist, vedno komunist", sem marsikje slišal, in to velja za večino.

Partija in vse njene veje se zavedajo, da jim utegne biti v napoto Cerkev. Cerkev, seveda, je veliko nazadovala v dobi zadnjih 50 let, ni pa ostala premagana. Neredki so duhovniki, ki žanjejo zadovoljiv uspeh med mladino. Prisostvoval sem Telovi procesiji na Gorenjskem. Bilo je zelo veliko ljudi in, kar je posebno razveseljivo: mladih več kot starejših in precej otrok, ki so se znali prav lepo obnašati. Spet drugje: zbor mladih, ki na prijeten način spremlja mašno daritev. Saj so le-ti v manjšini, ponekod v veliki manjšini, a vidni so. To se tudi ne bo spremenilo, vsaj v doglednem času ne. Pomanjkanje duhovnikov pa ta položaj še bolj otežkoča.

Pomanjkanje slovenskih duhovnikov na Primorskem in Koroškem naroča tudi veliko zaskrbljenost v narodnem oziru. Slovenska maša na Koroškem je prava narodna manifestacija in sodelovanje mladine vliwa novega poguma in vero v slovenski svet prav tam.

Slovinci ne spoštujejo oblasti, so ji le pokorni; pokorno tudi sprejemajo stališča vlade, četudi ji le delno verjamejo. V resnici pa ni ničesar in nikogar, ki bi prikazal svet v drugačni obliki. Delo je na splošno najbolj bran in čeprav perfidno, najbolj upoštevan časnik. Toda - to je bil zelo jasen vtis - ljudje imajo Družino rajši. Kako zelo bi bil potreben jasen časopis kot opozicija Delu! Kar Družina piše o domobrancih "pobiti so bili vedno naši bratje"! Še nima pravega političnega obeležja. In vendar le-to bi spremenilo v bistvu sodbo o domobrancih. Domobranksko grobišče v Teharjah - čeprav je cvetje in obilica svečk ob križu - je še vedno smetišče in kot tako tudi zaznamovano. Tako tudi obsodba krivcev ni zasegla v večji meri srce naših ljudi, vsaj ne toliko, da bi lahko zadobila politično obeležje, kar bi bilo nujno.

"Vulgus vult decipi, ergo...." Ljudje še vedno radi slišijo o medvojnih junaštvi, tudi ko se jim istočasno posmehujejo, a le z merno. Pod vtisi javnega mnenja so tovrstne laži o NOB sprejemljive. In partija je nič kako uspešna ustvariti in oblikovati javno mnenje.

V Sloveniji se dobro živi, vsaj razmeroma dobro. A ljudje tarnajo, da je hudo. Tarnajo predvsem zato, ker morajo; morajo, da ustvarijo videz, da je bilo poprej boljše. Boljše, ko je partija popolnoma sama imela vso oblast. A ni bilo boljše, in na splošno bodo ljudje to priznali. Z nenehnim jadikovanjem pa je mogoče verjeti, da je bilo "prej" boljše. Tako se ustvarja želja, da bi se ti "boljši" časi spet vrnili. Pri teh željah ni izključena niti Jugoslavija, **v katero bi se komunisti kaj radi vrnili.** Le-to pride do izraza v zelo previdni obliki, da se ne bi preveč zamerili slovenski večini in s tem popolnoma izgubili podporo slovenskega javnega mnenja.

Javno mnenje je pomemben dejavnik; drugače kot je bilo v času, ko je bila partija izključen nositelj oblasti. Sicer je v precejšnji meri tudi danes, a to javno zanika. Se pa v resnici resno, spretno prizadeva, da je ona edini izbranec, ki vlada in sme vladati in ki obvlada slovenski prostor. Zato so še Titove slike v mnogih vladnih in upravnih uradih, zato se upoštevajo med plejado zakonov samo tisti, ki jih je vpeljala, odobrila ali izbrala partija. Državljanstvo se deli po partijskem ključu; po istem ključu se vrača ali ne-vrača ukradena lastnina. In ljudska apatija ni znak, da bi se tudi v tem lahko kaj spremenilo. Vsaj ne kmalu, če sploh.

c.j. m.

SLOVENIJA - ČE BO, KO BO...

JULIJ 1994

Dan je kristalno čist. Bližamo se Torontu. Pristanek. Carinski pregled. Kaj ste delali šest mesecev v Sloveniji? Alkohol? Tobak? - "I wanted to improve my understanding of the new democracy in my country of origin. Do not drink, do not smoke". - "Thank you. Straight ahead, please". - Pred mano so pokazali nekemu balkanskega porekla izhod na levo.

Seveda mnogo več bi bilo lahko rečeno zastopniku države. Pa ne bi razumel. Saj še jaz komaj dojemam resničnost mojih doživetij v domovini svojih dedov. Odšla sem v idealizmu, vračam se realist. Pa še vedno optimist.

Prva lekcija: Pravo, nezakoni, pragmatizem...

V RS je pragmatizem sinonim za "laž". Poučili so me, da je razlika med lažjo in neresnico. Hvala. Ohranila si bom v spominu.

Primer: Advokat mi faxira, da je ljubljansko stanovanje (naša last, nepodržavljeno!) že od oktobra na razpolago. Sodni odlok je v moji roki. V svoji naivnosti verjamem. Danes bi pripomnila: "Hm, morda, če bo, ko bo, če sploh bo...." Zakaj?

Ko pridem na svoj "dom" me pozdravi pest lokostrelca, ki se enostavno noče izseliti. Samo on ve, kaj je resnica. Ne sodišče, ne advokat. - Pokličejo policijo. Kar trije možje postave prihite na pomoč. Čigavo? - Ne mojo! - Strinjajo se z lokostrelcem, ki se pridušuje, da se me sploh ni dotaknil (pragmatizem!). Vržejo me iz stanovanja/. Eden od policistov le pripomni: "Mogoče ne bi bilo napak, če greste k zdravniku." - Podpludbe, nalom ličnice, okvare očesa, omajan zob - "malenkosti", ki so jih ugotovili na Kliničnem centru prvi večer mojega prihoda v Ljubljano. - Včasih smo poznali srčno kulturo. Kje je danes? - Pragmatizem se hohoti.

Kam naj se obrnem na pomoč? Advokat ne ve. Težko bo. Imamo opravka z norcem. Prisilna deložacija bo potrebna - preko sodišča. Bo vzelo nekaj časa.

Čakam. Dobre duše se trudijo, da ne obupam. Odsvetujejo mi, da stopim v stik z notranjim ministrom. Obdan je z bivšimi udbovci in ne bo storil ničesar. Sošolec pri vladi je sam v neprijetnem položaju. Cerkev se ne vmešava v civilne probleme. Nihče ne more pomagati. Nimam pravih zvez, nimam namena podkupovati....

Po dveh mesecih določena deložacija se izjalovi. Lokostrelca pošlje sodnici zdravniško potrdilo: "Pred dvema leti je bil operiran.... ne more se izseliti". Sodnica

piše zdravniku: "Deložacija se lahko izvrši brez lokostrelca".

Po štirih mesecih dočakam drugo deložacijo. Pod drugim advokatom. - Prejšnji je bil preveč zaposlen z afero Hit. - Vdremo v stanovanje: osem nas je. Dva zastopnika sodišča, advokat, ključavničar, dva šoferja s tovornjakom, priča in jaz. Stanovanje je opustošeno, za rubež ni ostalo nič. Lokostrelca se je izselil pred štirimi dnevi. Kam? Bog ve, jaz ne. - Ne morem ga odjaviti. Nimam originalnega dokumenta o lastništvu. Njegov naslov je nedostopen. Kriminallec je zaščiten. Lastnik naj gre nazaj, odkoder je prišel. **Če bo, ko bo, ali pa ne bo....** Danes mi je jasno. **Lažna demokracija brez resnice in pravice, ne more ustvarjati prava, ki izvira iz poštenja.**

Druga lekcija: Novinarstvo - časopisi, TV, radio....

Delo, Slovenec, Nedeljski, Republika, Novice, Mladina, Večer.... Skrajja prebiram vse, kar mi pride pod roko. Kasneje se omejim na najbolj zanimive članke, kot jih pišeta npr. Vinko Vasle in Danilo Slivnik v Delu. Vsebina pisem bralcev me navdaja z optimizmom. - Slovenec poziva čitatelje, da zvedo resnico še "z druge strani". Mladi kader je poln idealizma. Mariborski Večer me pregledno seznanja z dnevnimi novicami. Točen je v poročanju afere orožja na mariborskem letališču. - Predsednikova Republika skuša biti objektivna. - Novice in Nedeljski sta polna alarmantnih dogodkov. - Mladina rada kritizira, polemizira. - Radio je skop na novicah, preveč poamerikaniziran, toda bogat na kulturnih oddajah. - Televizija se počasi izboljšuje. Čutim z novinarji, ki se morajo braniti pred sodišči, ker si drznejo govoriti in pisati resnico. Ni prozorne demokracije zahodnega tipa. Zelo malo je novinarjev, ki imajo svoje mnenje. Najraje pišejo, kot se od njih pričakuje. Razkrivajo afere Vis, Hit,.... ne znajo pa nadaljevati pri njih razčiščevanju. Čutim, da se manipulacija iz starega režima še ni končala. Ne morem se predstavljati pravne države brez kritičnega novinarstva. Vse je v prehodnem stanju, katerega se dozda še nihče ni lotil odločno razrešiti. Pa smo že štiri leta po prvih demokratičnih volitvah. **Če bo, ko bo, morda nikoli....**

Tretja lekcija: Politika

Odstavitev obrambnega ministra Janše je razburkala

slovensko politično ustaljenost. Nekatere nedotakljive osebnosti so končno začele izgubljati svoj blišč. Elita je s prezirno gledala na množico poštenih državljanov, ki se je zbrala pred parlamentom ne zaradi lastnih interesov temveč iz volje po pravici in resnici. Hočejo se dokončno otresti stabilnosti na podlagi enoumja bivšega režima in izbrisati za vselej strah in oportunitizem. Se jim bo posrečilo doseči pravo demokracijo? Bo zmogel Janša vlogo kralja Matjaža?

Obenem sprašujejo zunajega ministra: "Kako je mogoče, da sodelujete v vladi, ki noče popraviti krivic preteklosti, ki hoče gledati le v prihodnost; v vladi, ki omogoča korupcijo in krajo? Zakaj se deklarirate desno-sredinska stranka? Kaj je sredina? Ne krop, ne voda. Dajte moralno trdnost in oporo državljanom!"

Volilci, spametujte se. Izbirajte predsednika, poslance s čisto preteklostjo. Ne bojte se krilatic "revanšizma". Iščite pravico! - Če bo, ko bo....

Četrta lekcija: Kultura

Ljudje težijo po spravi. Morda jo bodo dosegli prek kulture. Simpozij Hribovšek-Balantič mi je vzbudil veliko upanja. Počutila sem se kot nekoč, v soglasju z vsemi, ki želijo spravo. Vsa čast kulturnikom, ki razumejo čas in se trudijo za pravo demokracijo. - Kaj pa D. Rupel s svojo izjavo, da "začenjamo na pogorišču zgodovine?", ali Prunk, da "je emigracijo povozil čas?"

Nič se ne začenja na pogorišču zgodovine, nas tudi ni povozil čas. Ljudje in družbena zavest se nenehno oblikuje v zgodovini. Slovenska inteligenca se na žalost ni znala prilagoditi tranziciji iz enoumja v demokracijo. Sprva je sicer znala opozarjati na pomanjkljivosti prejšnjega režima. Po spremembah pa ni znala izstopiti iz politizacije. Še več. Začela je zagovarjati napake in interese postsocializma. Kdaj se bodo kameleoni za stalno opredelili? - Ko bo, če bo, morda nikoli....

Peta lekcija: Mladina, religija, narodna zavest.

Mladini zaupam. Nočejo se predati brezvoljnemu čakanju. Iščejo prave cilje. Nekoč bodo voditelji, ki bodo vedeli, da je Slovincem kot narodu potrebna moralna prenova in vrnitev evropskim duhovnim normam. Znali bodo zaupati v božjo pomoč; usmiljena ljubezen jim ne bo dalje na str. 8

BREZ RAZČIŠČENJA PRETEKLOSTI NI MORALNE OBNOVE

To so vodilne in načelne misli v članku, odgovoru ZAVEZI (števil. 13.) prof.dr. Kajetana Gantarja, bivšega vzgojitelja slovenske mladine na celjski gimnaziji. Dr. Gantarjeva sodba o slovenskem holokavstu slovenskih zdomcev ni presenetila. Starejši se ga spominjamo iz mladostnih dni in leto in pol skupnega življenja v begunskem taborišču v Peggezu. Priobčujemo v skrajšani obliki naslednje profesorjeve izjave:

"Že v taborišču sem bil kmalu informiran o največji tragediji v zgodovini slovenskega naroda. V taboriščni baraki je v sosednji sobi bivala dobra gospa, ki nam je šivala in prala, žena majorja Stamenkoviča. Že je hodila v črni, prepričana, da je njen mož ubit. Jeseni pa se ji je vrnil živ, potem ko je skočil iz drvečega vlaka, namenjenega v klavnico, in se več mesecev skrival po pohorskih gozdovih. Kak mesec za njim je prišel v Peggez tudi moj prijatelj Janez Zdešar, eden redkih, ki se mu je posrečil beg iz teharskega pekla. Njuna pretresljiva pripoved je zaznamovala mojo mladost. Odslej sem se vedno znova spraševal, kako more slovenska javnost tako brezobzirno mimo tako strahotnega zločina. Majhen narod smo, eden najmanjših v Evropi; za vsako slovensko dušo v Porabju, Podjuni ali Reziji nam gre tam, pa se v enem samem tednu pobije skoraj en odstotek slovenske populacije v najlepšem cvetu mladosti. Noben okupator

ni v rekordnem času izvedel tako množičnega genocida nad slovenskim narodom. Domneva se, da je bilo v štirih letih vojne na vseh straneh (tako s strani okupatorja, domobrancev in partizanov) pobitih skupno okoli 46.000 Slovencev. V luči te tematike se sesuje mitologija NOB: če so zmagovalci v enem samem tednu - in to v mirnodobnem času, po končani vojni - pobili več Slovencev kot okupator povprečno v enem letu vojne, potem se izračun o tem, koliko je kdo prispeval k obstoju, k ohranjanju ali iztrebljanju slovenskega naroda, ne izide. Eden redkih med našimi zgodovinarji je mag. Boris Mlakar. Med komunistično orientiranimi pisatelji je morda edini, ki je imel pogum razmišljati o tem.... Vsi drugi se v velikem loku izogibljejo, najraje s frazami: 'Ne izkopavajte kosti, ne praskajmo po preteklosti, rajši uprimo pogled v bodočnost. To, kar so imeli naši očetje in dedje med sabo, se nas ne tiče.' O, pa kako se nas tiče! Brez razčiščenja preteklosti ni moralne obnove, ni narodove moralne hrbtnice, ni perspektive za njegov nadaljnji obstoj."

Dr. Gantar nadaljuje: "In odkod ta neprobojni molk eksekuterjev, ki se parlamentarnim komisijam v brk smeji?"

Dr. K. Gantar je prepričan, da obstoja neko skrivnostno organizirano jedro, nekaj podobnega kot tajna organizacija

"Odessa", sestavljena iz bivših eminent nekdanjih likvidatorjev, vosovcev, oznovcev, knojevcev, udbovcev itd. (Stran 47). Profesor zatrjuje: "Omenjena nevidna organizacija z znanimi, preizkušenimi zastrahovalnimi metodami zavezuje nekdanje akterje k najstrožjemu molku. Zato bi zaslužil edini, ki je imel toliko hrabrosti, spomina in vesti, da je o tem glasno spregovoril (mislim, da se piše Zavadlav) za svoj državljanski pogum in etično držo najvišje državno odlikovanje. Omenjena organizacija vleče tudi nekatere druge poteze na našem prizorišču, predvsem takšne, ki so v zvezi s privilegiji nekdanjih funkcionarjev ali z mitologijo NOB. Pomislimo samo na lansko zahtevo, naj naš Državni zbor proslavi kočevski miting, katerega sestavni del je bila krvava rihta (zloglasni kočevski proces) kot nekakšna generalka ali uvertura v poznejši genocid.

Iskren izraz dolgoletne dr. Gantarjeve državne miselnosti je naslednja njegova izjava:

"Kdo ve, morda je ravno teh dvanajst tisoč pobitih vojakov na mrtvi straži v breznihih Kočevskega Roga in Toškega Čela pred tremi leti izvojevala bitko v junijski vojni, ko je slovenski narod v desetih dneh prisilil k umiku in razsulu tretjo najmočnejšo in z marksistično ideologijo najgloblje indoktrinirano armado v Evropi. Zgodil se je čudež - čudež rojstva slovenske države, o kateri so sanjali tudi mnogi med pobitimi".

Prir.: -erne

IZ SLOVENSKEGA TISKA

Pogovor z dr. Francetom Bučarjem

Čas, da se oglasi civilna družba

Sobotno Branje časopisa Slovenec je dne 30. julija priobčilo intervju novinarjev Jožeta Horvata in Janeza Markeša s politikom, članom Zbora RS, bivšim profesorjem prava, izvedencem za Ustavno pravo, dr. FRANCETOM BUČARJEM, v katerem je nanizal nekaj zelo konstruktivnih misli, ki zaslužijo ponovno objavo.

Navajamo nekaj izjav:

O zakonih RS meni dr. Bučar, da je "naravnost pretresljivo, da vlada določa politiko države".

"Na področju zakonodajne tehnike nismo naredili dosti - hodimo po stari poti."

"Še vedno govorimo o sistemskih zakonih. Vsak zakon je sistemski, nobeden pa ne more biti sistemski v Kardeljevem smislu, saj je želel svojo filozofijo oz. ideologijo spremeniti v zakon. Kdor je kršil njegovo ideologijo, je kršil zakon."

"Zakon o vladi želi proračun čim bolj potegniti iz skupščine in si ga podrediti. Vlada želi pod nadzor dobiti RTV, plačilni promet, tožilstvo, skratka, vse to kaže na dejansko počasno rast totalitarnega režima."

O Veliki koaliciji: "Velika koalicija je predvsem vladavina ene stranke.... Ko se je krščanska demokracija podala na pot sedanje koalicije, je tudi po vsebini morala postati takšna, kot so partnerji

Največja tragedija za Slovenijo je ravno v tem, da zelo pomemben del potencialne opozicije sodeluje z vlado in jo podpira. To ni le NAPAČNA POTEZA, TO JE TRAGEDIJA."

Na vprašanje, ali je mogoče oblikovati učinkovito opozicijo brez SKD, odgovarja dr. Bučar: "To je mogoče, KRŠČANSKA DEMOKRACIJA PA ZARADI TEGA UTEGNE PROPASTI. PARADOKS JE V TEM, DA MORA TAKA KRŠČANSKA DEMOKRACIJA KOT STRANKA PROPASTI, ČE HOČEMO PRITI DO DEMOKRACIJE. Demokratične sile se lahko spet povežejo na osnovah, ki so že nekoč vodile gibanje za prepoved Slovenije."

Kaj pa institucija Cerkve?

"Cerkve se neposredno ne vmešava v politiko, svoj čas so se neposredno vmešavali nekateri kleriki, ki

so stali za krščansko demokracijo. To verjetno ni stališče Cerkve. SEVEDA PA SE MORA CERKEV KJER KOLI IN KADAR KOLI OPREDELJEVATI DO MORALNIH VPRAŠANJ, KI ZADEVAJO DRUŽBO.

(Na primer: pomagati pri humanitarni akciji postaviti obeležje mučeniku, teološkemu profesorju dr. Lambertu Ehrlichu, ki mu je uzurpirana KPS nasilno vzela življenje in oskrnila njegov grob. Op. uredništva.) V TEM SMISLU SE CERKEV CELO BISTVENO PREMALO ANGAŽIRA. Ne more se opredeljevati strokovno, kje bodo na primer tekle ceste, lahko pa izraža dolžnost za ohranjanje naše zemlje, kar je tudi moralno vprašanje. Cerkev tu ne bi smela biti medla in nejasna. PRAVZAPRAV BI MORALA IMETI VELIKO VEČJO VLOGO PRI MORALNI PRENOVI DRUŽBE IN MANJŠO PRI POLITIKI ŠE CELO NIKAKRŠNE PA PRI PODPORI STARIH KLERIKALNIH CONCEPTOV."

Tudi o liberalcih ima analitično mnenje. Takole pravi: "Komunizem je zrasel iz pozitivizma, prenesen na družbeno področje. Če s komunizma snamete heliastično ogrinjalo raja na zemlji, ostane navaden totalitarni sistem. OD TAM SO PRIŠLI LIBERALCI. LDS nima nikakšne liberalistične idejne platforme. Nadeli so si ime, dejansko so nasledniki nekdanjih partijskih struktur. To v glavnem niso bili partiji po prepričanju, pač pa nekakšen menedžerski sloj, torej ljudje, ki so bili v partiji iz oportunitizma. Zaradi tega jim je nekoliko nerodno; liberalna demokracija je zato stranka, ki bo še dolgo najbolj privlačen element v slov. političnem prostoru. Je namreč neke vrste purgatorij za vse, ki so bili prej v partiji."

Ni težko naštetih cele vrste dogodkov, na podlagi katerih se enopartijska preteklost pod drugimi imeni, vendar večinoma z istimi ljudmi, nadaljuje tudi v našo sedanost in prihodnost.

V soboto 6. avgusta je Svet slov. kršč. izseljencev organiziral že šesto srečanje na Višarjah. Zbrali so se iz vseh krajev v rojstnem kraju velikega Slovenca, teološkega profesorja dr. Lamberta Ehrlicha. Drugo jutro so se odpravili peš na Svete Višarje in molili križev pot. Na gori je maševal pomožni škof Alojz Uran, romanja sta se pa udeležila tudi dr. Janez Dular in dr. Rafko Dolhar iz Trsta.

(Po Slovencu, 20. avgusta 1994)

Slovenska izseljenska matica

Slovenska izseljenska matica je bila tako kot vsa društva in organizacije v domovini v času partijskega enoumja podaljšana roka totalitarnega režima. Verjetno je v neki meri naše izseljence, ki so simpatizirali z režimom v domovini, združevala, prav gotovo je pa obenem še veliko bolj naše rojake na tujem med seboj razdvajala, saj je za njimi špijonirala, jih ovajala Udbi, zavestno razbijala katoliško skupnost ipd.

Sedaj, po padcu totalitarnega režima, se SIM ponuja kot demokratična organizacija za izseljence. To ji bo po polstoletni vlogi tranmisije partije le težko uspelo, saj izseljenci ne morejo čez noč pozabiti njenega razdiralnega dela v preteklosti. Poleg tega zaposluje SIM v svojem centru še vedno ljudi iz prejšnje usmeritve svojega delovanja. Verjetno bo še nekaj desetletij oskrbovala samo ljudi iz svojega tabora, drugi si bodo pomagali drugače.

Branko Rozman
„Družina“, 26. jun., št. 25

Zupnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudi razne finančne usluge. Posojila za hise, avtomobile, potovanja, studij itd. Vasi prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Posluzite se nase
slovenske finančne ustanove!

UREDNE URE

na 618 Manning Ave., Toronto

Torek-Sreda	10 am - 3 pm	
Četrtek-Petek	10 am - 8 pm	
Sobota	10 am - 1 pm	Tel. 531-8475

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek-Sreda	10 am - 3 pm	
Četrtek-Petek	10 am - 8 pm	
Sobota	9 am - 12 pm	Tel. 255-1742

v Hamiltonu pri sv. Gregorju Velikem

Petek	1 pm - 8 pm	
Sobota	10 am - 1 pm	Tel. 578-7511

Slovenska stvarnost po štirih letih

♦ Janez Drnik

Novinar Janez Drnik je v Sobotnem branju dnevnika Slovenec, 6. avgusta 94, objavil odlično analizo političnih razmer v Sloveniji, po "padcu" komunizma. Ko izraža dvome mnogih, da bi sedanji proces "demokratizacije" peljal v "tako Evropo, v kateri se bo vsakdo počutil dobro, v kateri se nihče ne bo čutil zatiranega ali ogroženega in nihče ne bo imel razloga za napadalno ravnanje", (predsednik Češke, Vaclav Havel na zasedanju Skupščine Evropskega Sveta na Dunaju, oktobra 1993) se novinar sprašuje, zakaj ni tako pri Slovencih, ko je pa uspelo na Češkem, pod predsedstvom Havela, ki je takoj odkril, da je poleg tehnično-administrativnih sprememb družbe potrebna tudi sprememba v nas samih, v naših ustaljenih motivacijah ali vkoreninjenih na njih, našega vedenja. Zato je predsednik Havel - katerega je komunistični režim prevzgal, ga zapiral, vendar ga ni podkupil in moralno zasušil - mogel ohraniti jasnost glede komunizma in komunistov in je TAKOJ V ZAČETKU ODLOČNO OBRNIL KRMILO DRŽAVE V DEMOKRATIČNO SMER. S to preteklostjo je pretrgal tudi s tem, DA JE VSAJ ZA ZAČETNO DOBO (štirih let) MOGEL ODSTRANITI IZ ČEŠKE POLITIKE VRHNJO PLAST KOMUNISTIČNEGA REŽIMA IN RAZGALITI KOMUNISTIČNO TAJNO POLICIJO TER JO S TEM ONEMOGOČITI.

Vsega tega si seveda naši cincajoči, neizkušeni in naivni demokratiški politiki niso upali, saj so se bali očitkov "revanšizma" in očitkov, da ne držijo obljube, dane pred prvimi volitvami, da ne bodo nobenega "preganjali" in pri tem (neizkušeni kot so) prezrli večno resnico, da je ODSTRANJEVANJE usodnih vseh totalitarnih režimov, od nacističnega in komunističnega, OSNOVNA NALOGA RESNIČNO DEMOKRATSKE POLITIKE MODERNE DRŽAVE.

Ostali del članka je tako važen, zato ga citiram verbatim po novinarju g. Janezu Drniku.

Vse države, ki so se rešile komunizma, se morajo bojevati s pojavi totalitarne preteklosti. Ponekod je odstranitev iz javnega življenja ene ali dveh plasti vrhov nekdanjega režima in članov komunistične politične policije omogočil nov začetek. Toda v Sloveniji je bil razvoj zelo drugačen.

Ob prihajajoči četrti obletnici prvih svobodnih slovenskih volitev v letu 1990 je vredno oceniti bilanco te dobe. Samostojna slovenska država se je rodila z nekakšnim izvornim grehom. Od vsega začetka je ta država obremenjena z dediščino režima stalinističnega izvora ter s skoraj nedotaknjeno strukturo in strnjeno ideološko, politično in gospodarsko močjo starega partijskega vrha in njegovih satelitskih krogov. Vsi ti so se, tako kot ptič Feniks, z novo preobleko znova dvignili v slovenskem političnem zraku.

Vse komunistične države, tudi Jugoslavija, so imele svoj komunistični »pravni red«, ki je bil brez splošno sprejetih moralnih osnov in vsebine. Ta je vedno in povsod varoval le partijo, partije in njihov »razredni boj«. To je seveda ustvarilo partijsko - mafijsko kliko, ki je imela v zakupu celotno državo. Zato je bila, kot v vseh komunističnih državah, tudi v slovenski jugorepubliki korupcija nekaj vsakdanjega, od velike na vrhu do drobne na dnu. Vse je bilo v službi tega klikarskega aparata. Ta idološko-mafijski aparat je mogel kupiti vse, predvsem strokovnjake vseh vrst, od sociologov do zgodovinarjev in pravnikov ter zlasti legije medijskih manipulantov. Tako je režim imel v lasti vso državno sestavo z infrastrukturno vred in v popolnem zakupu vse organe represije. Zaradi velike korupcije na vladajoči javni je režim povzročil pravcato strukturo vsesplošne in vsakdanje korupcije in podkupovanja. Vsakdanje življenje je bilo na vseh področjih prepleteno z moralno pokvarjenostjo in etično dvomljivo prakso: zelo nizka delovna etika in delovna disciplina, samoupravljalno nedelo, velika in drobna kraja v podjetjih, grobo zlorabljanje zdravniškega in drugih zavarovanj, velika donosnost borčevstva, politično pogojevano zaposlovanje in upokojevanje, prednosti političnih karakteristik pred strokovnimi kvalifikacijami, dvojna službena leta za politične storitve »daj-dam«, do katerih so ljudje imeli brezplačno pravico; nizkoobrestna posojila za povsem nedonosno vlaganje (npr. vikende), moralno-politične ocene kot potni list za medene službe, vohunjenje za udbovske in partijske službe, ovajanje, krivo pričevanje proti osebnim in političnim nasprotnikom itd. Vsa ta korupcija se je vselila v ljudi ter vanje vnesla občutek neke neizrečene solidarnosti in pove-

zanosti - češ, saj vsi tako delamo - pa tudi nezavedni občutek skupne krivde in strahu. Partija je vedela. Mnogo tega je še vedno ostalo v slovenski družbi. Radi ali neradi, prebivalci te slovenske real-socialistične jugorepublike so morali živeti v zraku te moralne pokvarjenosti. Posledice te moralne zverženosti bodo ostale v slovenski družbi še dolgo v prihodnost. Morda se mnogo slovenskih volilcev drži politikov partijske preteklosti ravno iz neke sorodnosti ali pa iz strahu. Na drugi strani pa so vsi tisti, ki so imeli ali še imajo dobiček od tega dolgoletnega politično-mafijskega sistema, postali čedalje močnejše povezani v obrambi pridobljenih privilegijev, revolucija je bila za mnoge masivno izredno donosna, pridobitvena, dobiček velik in dolgotrajen. Na to kažejo danes nespodobno visoke pokojnine, revolucionarsko pridobljena premoženja, odprtost v svet zanje in njihove potomce ter vsi drugi privilegiji vseh velikih borcev revolucije. S tem da zagrizeno branijo »pridobitve revolucije«, v resnici branijo svojo osebo prid in privilegije.

»Sestopanje« z oblasti je bilo skrbno zavarovano in prikrito javnosti z več plastmi spretnih prikrivanj (»smoke-screens« - umetna megla) tako, da naivna javnost ni mogla videti resnične igre za oblast. Med taka prikrivanja spadajo: večkratno preimenovanje partije, opozarjanje na nevarnost grozečega revanšizma dolgoletnih nasprotnikov totalitarizma, zapeljivka »Evropa zdaj«; pranje zadnjega partijskega predsednika in njegovih dogostojev, zamrzovanje partijskih izkaznic, prodajanje »sprave«, pripravljene v partijski kuhinji; zanikanje obstoja tiste revolucije, ki jo je režim proslavljal do zanesene blazosti do konca svojega obstoja; formalna preobrazba vzvišene partijsko-politične borčevske organizacije, delujoče z isto vsebino; vržanje nekdanjih partijcev pod videžom »novih demokratov« v nastajajoče stranke za delanje zmede in za naselitev dolgoročnih »krtov«; »profesionalnost« kot edini kriterij za javne službe in tako dalje. Pri vsem tem je partijska elita ostala ista, zaznamovana z nedemokratično preteklostjo in prakso komunističnega režima, predvsem pa s skupnostjo svojih političnih in pridobitveno-privilegiranih interesov. Torej isti ljudje, vendar preimenovani, prebarvani in z novim političnim obrazom. Kot taki naj bi bili za volilce drugačni in sprejemljivi. To je stara zgodba komunistične spremembe, revolucijo so začeli in nadaljevali kot stalinistični komunisti, potem so postali real-socialisti, za tem so se prekrstili v prenovitelje in zdaj se potegujejo za mesto edinih avtohtonih socialdemokratov v slovenski državi. In vendar so to eni in isti ljudje.

Zavso to umetno meglo še vedno tečejo intenzivni naporji za varstvo partijske elite in premoženja. Ob lojalni pomoči že omenjenih starih in novih strokovnjakov, svetovalcev ter drugih pomagačev, ki so bili na plačilni listi revolucije, je partijski vrh takoj poskrbel za svoje najbolj zanesljive člane, partijsko premoženje in svojo prihodnost. Po stari udbovski praksi so najbolj pravoverne člane takoj razposlali v gospodarstvo, v podjetja, v sindikate, v banke in v državno infrastrukturo. Po štiridesetih letih doslednega poverjanja slovenske zgodovine je partiji udinjena elita vrgla v javnost krilatico »preteklost zgodovinarjem«. Potem ko je partijski režim poskrbel za uničenje partiji nevarnih dokumentov, zdaj partijsko vodstvo varno predlaga, naj bi se zgodovinarji šli »objektivno« razlaganje zgodovine na podlagi preostalih »varnih« dokumentov. Mofistično planirani Arhivi o vlogah vodilnih partijcev in njihovih odgovornostih v diktatorskem režimu so bili zavarovani, ali bolje rečeno, postali so nedostopni zaradi zakona o osebnih podatkih, a za mnoge druge podatke in vire je bila sprejeta dolgoletna zapor. Ko je razpadla glavna partijska transmissijska organizacija SZDL, je za njo ostalo mnogo njenih hčera, vključno s Slovensko izseljensko matico, ki se predstavljajo kot pluralistična društva, medtem ko so v resnici le del projekta »sestopanja z oblasti«.

Program »sestopanja z oblasti« se je začel izvajati še v okviru tedaj veljavne slovensko-jugoslovske komunistične zakonodaje. Zaradi časovne stiske, obstrukcije partije, njenih nekdanjih mladincev in sopotnikov ter dvoumne vloge mnogih zanesenjakov, ki so se izoblikovali v partijskih zelnikih, prva demokra-

tično izvoljena vlada Demosa, pri vsej dobri volji in veliki politični neizkušeni, ni pripravila nekaterih najbolj osnovnih zakonskih predlogov za varstvo demokracije in slovenske države. Povsem nedotaknjena so ostala mnoga ključna področja, kot so, če omenimo le nekatere za divje lastnjenje, prepoved konfliktnih interesov v politiki in gospodarstvu, prepoved monopolov, ustanovitev finančne policije, kontrola zunanjih naložb in prenosov kapitala v tujino, deboljševizacija državne uprave in sodstva, poprava krivic med revolucijo in po njej.

Zakon o slovenskem državljanstvu je dober primer takega početja. Pripravljenci tega zakona so ravnali s slovenskimi izseljenci sramotno in poniževalno. Slovenski zakon je brez potrebe za nekdanje Slovence po svetu uporabil sramotilni žargon jugo-boljševiške zakonodaje in z vratolomno proceduro zelo otežkočil evidentiranje nikdar izgubljenega slovenskega državljanstva. Hkrati pa je zakonodajalec pokazal veliko radodarnost do ideoloških sopotnikov skrajne levice iz jugorepublik, ki jih je z vsjo naglico in skoraj brez vseh normalnih možnosti spravil pod slovenski državljanski dežnik, in ta zakon je šel mimo Demosa, kot da bi bilo vse v najlepšem redu.

Dalje: prvi predlog lastninskega zakona je dal glasujoče-ter tako odločujoče-lastninske deleže v družbenih podjetjih direktorjem, ki so v veliki večini bili partijski izbranci. Ko je bila ta manipulacija s težavo preprečena, se je začela divja medijska gonja proti vsem, ki so pravilno delali in opozorili na usodne posledice originalnega predloga. Tudi danes se, recimo, izvajata zakona o lastnjenju in denacionalizaciji zelo selektivno. Največ slovenskih izseljencev ne more dobiti niti odgovora na svoje dopise in zahteve, kaj šele vrnitev zaplenjene lastnine. Novo izvoljena demokratična oblast ni naredila skoraj nobene spremembe v strukturi sodstva, policije, zunanjepolitičnega aparata in v državnoadministrativni infrastrukturi. Z malimi izjemami so vse do danes povsod ostali nekdanji partijski izbranci ali pa njihovi krvni ali ideološki otroci. Odkar je levica prevzela slovensko vlado v svoje roke, politična dogajanja v slovenski državi čedalje hitreje tečejo po neobjavljenem voznem redu komunističnega »sestopa z oblasti«.

Po tem voznem red vse teče že od časa pred prvimi svobodnimi volitvami. Po teh volitvah so slovenski ljudje naravno pričakovali neko odrešenje in olajšanje, rešitev pred strahom in pritiskom. Pričakovali so popravilo krivic, spravo in odklon od preteklosti. Kljub uboljam se ničesar od tega na državni ravni še ni zgodilo. Ravno nasprotno. Izredno močna skupina politikov in borcev iz prejšnjega režima, ki so živeli in živijo od »pridobitev revolucije«, načrtno zavira vse pomembne spremembe.

Stara in nova levica ter sopotniki izvajajo najbolj cinčni revanšizem, zdaj pa to delajo tudi organi slovenske države, do žrtve komunističnega režima med revolucijo in po njej, zlasti do umorjenih slovenskih domobrancev, mladoletnikov, žena in otrok ter drugih civilistov v povojnih letih. Tu imamo genocid slovenske komunistične partije nad svojim lastnim narodom. Genocid nad skoraj enim odstotkom tedanjega slovenskega prebivalstva. To je in bo ostal slovenski zločin stoletja. In kaj? Dole slovenska država še ni našla nobenega uradnega dokaza o zločinu, ni odkrila nobenega zločina, zločinca, ni uradno našla nobene grobišča, okostja, ni začela nobene policijske preiskave, ni vložila nobene tožbe, ni uradno pokopala nobene žrtve, ni izdala nobenega mrliškega lista za umorjene. Parlamentarne komisije, ki so se ali se formalno ukvarjajo s tem slovenskim holokavstom, nimajo vseobsegajočih pooblastil, kot je to normalno v civiliziranem svetu za take raziskave, zasliševanja, obtožbe in celotni kazenski postopek. Vsa ta parlamentarna procedura je, kljub dobremu namenu nekaterih poslancev, zaradi sabotaže stare komunistične elite, zaslišanih in drugih, le pesek v oči javnemu mnenju. Medtem pa po slovenskih tleh hodijo morilci. Teh država ne vidi in ne najde. Kako to, da se slovenska javnost ne zgrozi nad takim masovnim kršenjem človeških pravic tolikih živih in mrtvih sodržavljanov? Po svetu je bilo v zadnjem desetletju odkrito nešteto političnih grozodej-

stev, vse od Katyna do Vukovara in do zdajšnje Bosne. Danes sestavljajo posebno mednarodno sodišče za raziskavo zločinov v Bosni in na Hrvaškem. Kaj pa slovenska država? Z vsem svojim državnim aparatom in močjo ne stori ničesar, kar bi pripeljalo do dejstev, dokazov, zločincev in obtožb. Se niti ne potruji.

Tu ne gre za nemoč države. Ne, gre za popolen »cover-up«, ko bi rekli Amerikanci, za namerno prikrivanje dejstev, hoteno oviranje raziskovanja in dosledno zaroto molka. To prikrivanje in zaroto molka je takoj po množičnih povojnih zločinih nad domobranci sprejela Komunistična partija za svojo uradno politiko. Molka o vsem, kar ima opraviti z zločini nad neoboroženimi Slovenci, je za komunistično partijo značilno do danes. Zaroti molka se danes pridružujejo tudi službe slovenskih pristojnih ministrstev, sodnega sistema in celotne državne sestave. To zadržanje že meji na kriminalno početje. Tako prikrivanje in popolno neodkrivanje države na odkrivanje teh množičnih zločinov bi bila v vseh pravnih državah pravno, moralno in politično popolnoma nesprejemljiva. Prikrivanje je v popolnem nasprotju z normami človeške civilizacije. Zato je toliko bolj nerazumljivo, kako morejo slovenska država, vlada, parlament, stranke občila in slovenska javnost sprejemati zdajšnje stanje in razmerje do teh zločinov kot nekaj povsem normalnega. V vsaki pravni državi bi vlada, ki ne bi naredila popolnoma vseh ukrepov za raziskavo takih zločinov, morala takoj odstopiti. To, kar se dogaja v Sloveniji, je sramota stoletja in je velik madež za slovensko državo in za nastajajočo slovensko demokracijo. V tem ciničnem prikrivanju komunističnega zločinstva se zrcali vsa nemoralna, brezpravna, cinizem in brezvestnost v slovenski politiki in občilih. In res, kje so tu slovenska občila? Prikrivanje je največja obtožba proti slovenski državi in slovenski družbi. Počasi se tudi zunanji demokratični svet začneja zavedati, kaj je gnilega v slovenski preteklosti in sedanjosti.

Nedavno je ameriški predsednik Clinton hotel prikriti neke finančne manipulacije, v katere je bil vpleten pred svojo izvolitvijo. Toda pritisk javnosti ga je prisilil, da je moral izročiti vse dokumente pravosodnemu ministrstvu. Imenovan je bil poseben neodvisni preiskovalec, ki bo raziskal domnevni kazenski prestop, katerega naj bi zagrešila zdajšnji predsednik ZDA in njegova žena. Ta dva nista dobila prav nobene imunitete, kar je v popolnem nasprotju s slabo prakso slovenskega parlamenta, ki varuje poslance za kazniva dejanja v času pred izvolitvijo. To tudi kaže na nizko stanje javne morale v slovenski državi. Medtem ko v ameriškem primeru gre samo za finančne manipulacije, je v slovenski državi še vedno odprto vprsanje številnih množičnih umorov. Tega parlament ne more rešiti. V Sloveniji bi moral biti imenovan poseben neodvisni tožilec, ki bi prevzel raziskavo zločinov nad slovenskimi domobranci in drugimi političnimi nasprotniki.

Za konec se povrnimo k temu, kar je rekel predsednik Havel. Za boljše prihodnost mora priti do sprememb v ljudeh, v nas samih, v politiki in v volilcih. Takih sprememb je v slovenskem političnem prostoru malo. Res je, v slovenski državi raste nova generacija. Današnja in naslednje generacije bodo morale slišati in razumeti celotno resnico o slovenski zgodovini zadnjih šest desetletjih. Šele potem bodo mogle razumeti, zakaj so potrebne tako globoke spremembe v slovenskem političnem prostoru. Do tega ne bo prišlo, dokler zdajšnji partijski in državni »cover-up« nad vso preteklostjo ne bo odstranjen. To bodo mogli storiti ljudje dobre volje, s pobudo, prepričani, prepričevalni, pogumni, taki z vizijo in jasnostjo o tem, kaj zdajšnji slovenski politični trenutek zahteva. Današnje stanje v slovenski državi kliče po vključevanju vseh ljudi dobre volje v demokratične slovenske procese. Slovenski kristjani bi se morali še posebej zavedati, da so soodgovorni za slovensko prihodnost. Zato ne smejo in ne morejo ostajati zunaj političnega procesa.

Toda kje je slovenski Havel? ●

Strahovi Slovenije

Pod tem naslovom je Vita Cattolica dne 11. junija 1994 objavila članek urednika Ognjišča iz Kopra, g. Franca Boleta. Ker je to zelo dober članek, ga ponatiskujemo po Katoliškem glasu.

»Za vsako državo so odnosi s sosedbi bistveno važni. Toliko bolj danes, ko se ustvarja nova Evropa, h kateri spada, zaradi svojege zemljepisne lege, tudi Slovenija. Po osamosvojitvi in po padcu komunizma pripadati Evropi ni samo neka geografska nuja, temveč tudi velika želja večine Slovencev.

Sprejem v Evropsko Unijo nas bi šele dokončno ločil od okrvavljene Balkana, h kateremu ne spadamo ne po miselnosti ne po zgodovini in kateremu nočemo pripadati. Razumljivo je zato naše veliko zanimanje za volitve v Evropski parlament, posebno v sosednji Itali-

ji. Samostojnost smo dosegli kljub nasprotovanju dela starega italijanskega vodstva (npr. De Michelisa), vendar s pomočjo naših bližnjih severnih sosedov v Italiji, posebno s pomočjo Furlanske in Beneške dežele, ki je vplivala na spremembo politike italijanske vlade.

Z novim političnim položajem, ki je nastal v Italiji, pa so se odnosi z Italijo zelo zapletli zaradi močnega vpliva na vlado od strani politikov, ki imajo neofašistično usmeritev. Fašizem je skušal pri nas nasilno spremeniti etični sestav dežel, ki so bile naseljene povečini s slovenskim in hrvaškim življenjem v Istri in kasneje tudi v Dalmaciji. Pomniti moramo, da so bile te dežele obljudene v absolutni večini s Slovenci in Hrvati.

Zdaj se pa nihče več noče spomniti požigov slovenskih in hrvaških domov, deportacij, nasilja tudi nad duhovniki, krivičnih političnih procesov. Po drugi strani tudi zlogla-

snih kraških jam (fojb) ne gre pripisovati Slovincem, temveč komunistom, kajti v teh jamah so končali v glavnem tudi Slovenci in Hrvatje (posebno značilen je znani Kočevski Rog, kjer so pokončali 10.000 slovenskih nasprotnikov komunizma).

Razumljivo je zato, da je stališče nekaterih italijanskih krogov, ki hočejo pogojevati vstop Slovenije v Evropsko Unijo z zahtevami pokrajin v Istri in v Dalmaciji ali celo s predstavljeno mejo, vzbudilo nezadovoljstvo Slovencev do Italije.

Ta čudni položaj, ki nastaja v času, ko bi morale meje vedno bolj zglobljati svoj pomen v korist Evrope, ki bo sestavljena iz regij, vzbuja strah, da se je tok zgodovine zavrtel nazaj, v popolnem nasprotju tudi s tem, kar je papež in večina škofov severnega dela Italije postavila kot cilj: Združena Evropa sv. Benedikta in sv. Cirila in Metoda.

Če se bodo na bližnjih evropskih volitvah še okrepile tiste sile, ki so dobile moč na zadnjih italijanskih volitvah in ki odobravajo fašistično preteklost, bodo gotovo oslabili odnosi med Slovenijo in Italijo, to pa bo zelo škodilo enim in drugim. Ali je spričo tega kaj čudnega, če se je četrtnina naših trgovskih poslov usmerjenih proti Avstriji in Nemčiji? Slovenija je zelo majhna dežela, a je postavljena na zelo važnem strateškem položaju. Hvaležni smo ljudstvom Furlanske in Beneške dežele za vse prijateljske vezi, ki so jih vedno spleтали z nami, tudi v zadnjem času, tako v ekonomskem, kakor tudi na drugih področjih, vključno na verskem in cerkvenem. Prav ti odnosi so tisti potrebni mostovi, ki bodo, upajmo, spremenili tudi tiste nam sovražne sile. Saj bi nas vse skupaj zgodovina zadnjih 100 let vendarle lahko česa naučila.«

Franc Bole, urednik Ognjišča.
/prevod F.R./

Slovenci v svetu

PANSLOVENSTVO PO ŽIDOVSKEM VZORU

Treba je ustanoviti Svetovni Slovenski Kongres v Palmi de Mallorci, naj bo razmajan, naj nimc. urada v Ljubljani, naj se Slovenija ne vmešava v njegove posle, naj Kongres hitro začne delati za narodov blagor in naj se ne vmešava v zadeve Slovenije.

Če slučajno veste za rivalstvo med Slovensko Izseljensko Matco (SIM) in Svetovnim Slovenskim Kongresom (SSK) (sicer upam, da vas take neumnosti ne zanimajo), naj vam povem, da ne bo pomote, kako tudi nad SIM nisem preveč navdušen. Odrasla država z lastno diplomatsko mrežo (in lastnimi uradnimi špijoni) res ne potrebuje take ustanove, pa tudi izseljenci nismo kake izgubljeni ovce. Ampak vsa čast jim, svoj posel razumejo, klientelo imajo in jo dobro poznajo. Sem pa kar ciničen o njihovih sosedih tam na Cankarjevi, SSK, ker vse kaže, da nimajo pojma, kaj naj bi Kongres bil. Zgleda pa, da ste zelo tolerantni do vseh teh raznih "Amerikancev", ker verujete v ves njihov »bullshit«, če dovolite, da povem po ameriško: Sploh vlada v Sloveniji zmedenost o odnosih do tujine. Pri nas, na primer, predsedniki in podobni sprejmejo predsednike in podobne ali pa skavte, gasilce in prvake v molzenju (tudi lisaste molznice). Ne srečujejo pa se, kot se vaš Kučan, z vsemi bivšimi (beri, poraženimi) poslanci od Kdovekod, točno zato, ker so predsedniki predsednikov in bivši blvi.

Gledati ves ta ples domovine in diasporo bi bil večji hec, če se za Slovenijo ne bi pripravljali hudl časi. Zdajci zdajci vas bo kdo poskusil potisniti nazaj v Jugoslavijo (ne da ste za tukajšnji svet sploh katerikrat bili izven), pa še hvaležni boste, ker vam bodo iz druge strani grozili z rapalskimi mejami. V takih časih bi bilo pa lepo imeti pravi pravcati svetovni kongres, pravo pravcete lobiste za našo stvar. Zavedajoč se tega, sem se pogovarjal z gospodom Alanom Roseom, C. M., podpredsedni-

kom Kanadskega Židovskega Kongresa, poslanca v Svetovnem Židovskem Kongresu (SŽK). Da bi zvedel, »kako se taki reči streže«. Povedal mi je, da nisem prvi, da jih vsi hočejo imeti za zgled. Ne more škoditi, če se zagledate v tak, četudi neosegljiv ideal.

Med obiskom je večkrat pozvonil telefon. Nekdo o kosilu naslednji teden, na primer. Gospod Rose bo prifrčal samo za čez dan. Ali pride Vrhovni Sodnik Ta-in-ta? Ja, ja, brez nadaljnega. Pozneje se je gospod Rose pohvalil, da če pride kakšen Kohl ali Mitterand v Washington, preden obišče Clintona, obeđuje pri SŽK. Naslednjič, ko se pogovarjate s kakšnim slovenskim motogcem iz Toronta, denimo, ga vprašajte, če vam lahko dostavi Mitteranda. Gospod Rose, sam karikatura, je bil v srajci brez kravate in z majhnim kavnim madežem. Skratka, v uniformi vplivnega človeka, ki se mu ni treba postavljati.

Posređujem vam čisto praktične, izvedljive napotke. Ne da si je on dovolil deliti nasvete, razen mnenja, da bi bila napaka imeti ustanovno sejo SSK v Sloveniji. Se razume, da mora biti pač tak kongres ustanova Slovencev izven Slovenije. Ko so sami ustanovljali SŽK, to obrambo proti Hitlerju, leta 1936, »bi se bliji lahko sestali v Palestini, ampak se nalašč niso«. Niso ustanovili kongresa v njihovi Ljubljani (tudi ne v kakšnem njihovem Trstu ne itd.), ampak v Baslu. Predlagam torej, da naj bo SSK ustanovljen v Palmi de Mallorci, ker se tam dobro je, kar mi je všeč, in ker nima nobenega pomena za slovenstvo. Nikakor ne gtem v Toronto, Buenos Aires, Cleveland ali Sydney.

Ko je bil SŽK ustanovljen, se mu niso pridružile vse židovske organizacije. Pa naj bo; končno so vsi prisledli, Britanci, na primer, šele pred dvajsetimi leti. Nekateri jim še zamerijo; še letos se je britanskim Židom v pisnih bralcev v *The New York Times* očitalo razne stvari, tudi izdajo. Sledi, da ni treba nikogar siliti s SSK ali koga izobčati. V SŽK je več načinov sodelovanja. Sila vpliven *American Jewish Committee* ima le status opazovalca. Bojeviti cionisti, četudi po ustanovitvi Izraela, izpadejo malce čudaki, sedijo poleg dobrodelnih žensk *Hadasse*. Gospod Rose pravi: »Če bi vam narisal organogram SŽK, bi vse skupaj zgedalo zelo *ramshackle*«. Slovar pravi, da je *ramshackle* razmajan. Že, ampak ta prevod ne ujame nekaj pozitivnega v Roseovi izgovorjavi besede. Ta *ramshackleness* je rezultat srečanja židovske zvestobe do židovstva z židovsko trmo. Vsekakor se to razmajanost pri organiziranju SSK priporoča kot protistrup slovenskemu pečajlarstvu. Pri ustanovitvi SSK so ideološki boji neobhodni, če pa je cilj res blagor slovenstva, postane rivalstvo, kot na primer tisto med SIM in SSK, nebitveno, ali bolje, prispeva k idealu razmajanosti. Rose ponosno pravi: »Vsake tri leta imamo slabo organizirano plenarno sejo.« Seveda, on si lahko privoščiti ponos glede na slabo organiziranost, ker imajo povrh še »spretnega predsednika, Kanadčana Edgarja Bronfmana«, in sposoben izvršni svet. Je pa »zelo ganljivo videti skupaj vse te pisane židovske organizacije.«

No, sem potem vprašal malce zabit: »Kakšne urade pa imate v Izraelu?« Nobenega. Kar ne pomeni, da niso stiki odlični. Ne morejo si

pa privoščiti urada v Izraelu, če hočejo izgledati neodvisni; če hočejo, da jih svet jemlje resno, morajo biti skrupulozno neodvisni. Itak pa toliko ljubijo (ne *strinjajo se z*, ne *odobravajo*, ampak *ljubijo*) Izrael, so tako zvesti židovi, da bi bil urad v Izraelu irelevanten. Potem sem ga vprašal, kakšno zastopstvo ima Izrael pri SŽK. Nobenega, je rekel, sicer bi bil lahko rekel: »Nobenega, butec.« Pojasnil mi je tudi to, da se Židu v Montrealu, četudi lahko postane državljani Izraela ob samem vstopu v Izrael, še sanja ne, da bi imel tačas, ko živi v Kanadi, pravico glasovati na izraelskih volitvah.

No, tako. Treba je ustanoviti SSK v Palmi, naj bo razmajan, naj, za božjo voljo, nima urada v Ljubljani, naj se Slovenija ne vmešava v posle SSK, naj te hitro začne delati za narodov blagor in naj se ne vmešava v zadeve Slovenije. Izrael že posluša SŽK, ker je SŽK močan in vpliven izven Izraela. Izrael ne dovoli, da bi se kakšen SŽK vmešaval v izraelske zadeve, ker je pač Izrael močan. Seveda pri vas, pri nas, sta izseljenstvo in Slovenija približno enako slabotna. So Slovenci izven Slovenije sploh sposobni združiti se na lastno post za obrambo Slovenije in slovenstva? Morda jih bodo približujoči se hudi časi združili. Vsekakor je zdajšnje prerekanje, naj sosedova krava crkne, sramotna. Zdaj, ko je še čas, bi želeli, da si Slovenija vzame za zgled tisti leprobajte-boste-že-videli majčkenci Izrael; izseljenci in njihovi novi rodovi naj si pa vzamejo za zgled SŽK. Šalom.

Tom Ložar/Montreal

FRANCI PETRIČ:

Napoved, da bo papež Janez Pavel II. v septembru obiskal sosednjo Hrvaško, je dodobra vznemirila tudi slovensko javnost. Skorajda ni dneva, ko se komu v javnosti ali zasebnih pogovorih ne bi zastavilo vprašanje, zakaj papež ne bo obiskal Slovenije. Veliko vabil je bilo že javno izrečenih s strani škofovske konference (zadnje so ponovni izrekli slovenski škofje 14. julija letos na zasedanju v Ljubljani), da kdo dobi vtis kakor, da škofovska konferenca skorajda na vsaki seji razpravlja o tem. Tudi naši državniiki na obiskih v Vatikanu so vselej ponavljali vabilo in prihajali z zagotovili, da je Slovenija na seznamu dežel, ki jih bo papež ob priliki zagotovo obiskal. Toliko vabil, pravega rezultata pa, kakor da noče biti...

Ob sporočilu, da bo papežev prvi obisk po zdravljenju, ki ga je preстал zaradi zloma v kolkcu, namenjen prav našim sosedam, je pri nekaterih zbudil negotovanje, skorajda užaljenost, ki so jo nekateri naši časnikarji znali še dodatno razpihniti: češ, papež se ne zmeni za nas. Drugi pa bi kar s prstom pokazali na papeža: »Papež je kriv, on noče priti k

Čakajoč na Janeza Pavla II.

nam,« ali pa: »Cerkev na Slovenskem je kriva!« Te sodbe ne prenesejo kritične presoje.

Ze dolgo je jasno, da papež obišče neko deželo, da verne tiste dežele oz. države potrdi v veri (dušnopastirski vidik) in da utrdi vezi med tisto državo in Svetim sedežem (državniški vidik). Ponavadi prireditelji poiščejo tudi zunanji razlog za obisk: praznovanje obletnice (na Hrvaškem je to 900. obletnica ustanovitve zagrebške škofije), razglasitev za blaženega ali svetnika nekoga, ki je deloval ali bil doma v tisti deželi (npr. p. Damijana v Belgiji), ali pa kakšna druga pomembna praznovanja. Najbrž v Sloveniji za papežev obisk ni ovir pri iskanju dušnopastirskih razlogov. Različnih obletnic krščanske navzočnosti v našem narodu je dovolj (npr. tisočletnica Brižinskih spomenikov). Cerkev na Slovenskem bi znala ta obisk tudi dobro vključiti v svoja redna pastoralna načrtovanja, zato se ni bati, da ne bi imel širšega in globljega duhovnega odmeva. Razlogi za odlašanje in negotovost v zvezi s papeževim obiskom morajo ležati nekje drugje.

Ob pogledu v državniški vidik papeževga obiska, si moramo nujno zastaviti vprašanje: Kakšne vezi naj bi potrejeval? S priznanjem slovenske samostojnosti in sprejemanjem slovenskih državnikov je Sveti sedež že večkrat pokazal naklonjenost do slovenske države. Kakšen odnos pa naša država kaže do Svetega sedeža in Cerkve na Slovenskem, katere duhovni poglavar je Janez Pavel II? Pri vlnudnostnih izjavah in obiskih naših državnikov je sicer slišati lepe besede o poslanstvu vesoljne Cerkve, drugače je, ko pogledamo na odnos, kako ravna slovenska oblast do Cerkve pri nas. Delo Mešane krovne komisije je prenehalo, ker se je zataknilo na vsej črti in se bo zdaj moralo reševati na meddržavni ravni; še vedno je nerazrešeno vprašanje položaja Cerkve in njenih uslužbencev, država po zakonu o denacionalizaciji še ni Cerkvu vrnila glavnina njenega premoženja; Slovenija je edina država v Evropi, ki še zdaj nima urejenega vprašanja religiozno-etičnega pouka v šoli... Izjave posemeznih strank in politikov pa vse skupaj še bolj zaostrujejo.

dalje na str. 8

Čakajoč na Janeza Pavla II.

nadaljevanje s str. 7

Kako naj se papež sreča s predsednikom vlade in kaj mu bo ta pokazal, ko njegova vladajoča stranka (LDS), ki ima pri nas v rokah škarje in platno, ostro nasprotuje zahtevam Cerkev po religiozno-etičnem pouku v šoli (dovolj je, da preberete njihovo zadnjo izjavo), ko iz njenih vrst prihaja nasprotovanje, da se Cerkev vrne nacionalizirano premoženje (Mile Setinc v Republiki imenuje Cerkev: »transnacionalni konfesionalni - finančni 'imperij', ki bi se rad trajno obesil na naš državni proračun«)? Ali pa, kaj bo povedal papežu predsednik države z »zamrznjenim članstvom« v stranki (ZLSD), ko njen ideolog in obenem podpredsednik slovenskega parlamenta, Cerkev na Slovenskem očita: »Cerkev izstopa iz strpnosti in sprave in prestopa na stran nestrpnosti in sovraštva...? Kako se bo ob obisku obnašal padalski politik, ki izkoristi vsako priložnost, da širi laži, kako bo slovenska Cerkev dobila večino slovenskih gozdov in postala največji kapitalist? Ali si ob vseh teh zastavljenih vprašanih kristjani sploh še lahko želimo papeževega obiska? Mar ne bo bolj koristil tistim, ki pri nas delajo vse, da bi Cerkev ponižali, jo obvladovali in podrejali svojim interesom? Papež bi se srečal s predsedniki Drnovškom, Kučanom, Rigelnikom, ki vsi izhajajo iz preteklega režima in simbolizirajo kontinuiteto med komunistično in sedanjo demokratsko ureditvijo. Kaj je delal komunizem s Cerkvijo, pa papež dobro ve iz lastne izkušnje. Pri nas se nosilci nekdanje oblasti in njihovi dediči niso nikdar opravičili Cerkvijo za vse hudo, ki so ji ga storili. Resnica je v tem, da bi se srečal s predstavniki, ki so bili izvoljeni na demokratičnih volitvah z večino glasov. Če gre samo za to, da bi ti pred vesoljnim svetom dobili še eno potrdilo več, kakšni demokrati so zdaj, potem se ni želeli njegovega obiska.

Ali kristjani na Slovenskem potrebujemo takih srečanj, kjer se razen osebnega ugleda politikov in strank »tranzitnega obdobja«, ne bo potrdilo nič, kar bi pomenilo urejen položaj za Cerkev in verne na Slovenskem? Samo zato, ker sta zunanji in policijski minister praktična kristjana, pač ni potrebno vabiti papeža k nam. Dokler slovenska oblast ne bo pokazala več dobre volje pri razreševanju vprašanj med Cerkvijo in državo, si ne moremo obetati visokega in seveda s strani vernih še kako zaželenega obiska svetega očeta. Za verne Slovence pa ne bo nič hudega, če bomo še naprej hodili v Rim, kjer nas papež vselej posebej pozdravi v slovenskem jeziku že od tistih časov, ko so nekateri naši sedanjí politiki govorili v Beogradu še srbsko...

Družina, 14. avgusta 1994

SLOVENIJA - ČE BO, KO BO....
JULIJ 1994

nadaljevanje s str. 4

tuja. - Cerkev so polne mladine. Praktični katoličani so zaživeli. Frančiškani oblikujejo mlade duše, kot so nas nekoč. Brat Ambrož je kot rojen za vzor. Sursum corda! Naj navedem za konec besede kulturnika Jožeta Snoja, ki jih je izrekel ob priliki antikorupcijskega protesta na Kongresnem trgu: ... "... Dokler bodo slovenski upokojenci nasedali govoricam, da jim bo desnica uknila pokojnine in bodo hodili k spovedi pripovedovat, da so volili Kučana, nam res ne kaže na bolje. Dokler bo glavna slovenska katoliška mladina in študentov zasedala na raznih duhovnih srečanjih ter polnila cerkve, ob tem pa ugotavljala, da ni v njihovem interesu vtikati se v politiko in družbeno dogajanje, ter se bo tako otesala odgovornosti za položaj današnje družbe, je edina rešitev to, da zamenjamo narod, ker v taki družbi res težko najdemo kaj boljšega kot tretjerazredne politike." Na tisoče mladine ga je poslušalo, razumelo, in mu z navdušenjem ploskalo. - To je razveseljivo dejstvo - brez pogojnikov.

szs ("Teta iz Amerike")

SLOVENIJA ŠE VEDNO V OBJEMU KOMUNISTOV
nadaljevanje s str. 3

Ker je dovolil predvajanje drame o stalinističnem procesu (ki jo je celo sam režiral) in ker je omogočil predvajanje neposrednega prenosa odstranitve obrambnega ministra Janeza Janšca iz parlamenta (pred katerim je demonstrirala desetisočglava množica) v podporo njemu, ki ni bil "prebavljen" za LSD (liberalno-demokratsko stranko Slovenije - naslednice bogatih komunistov). Zato je moral "oditi".

Slovensko politiko preplavljajo škandali, korupcije, kriminal, afere.

Vlada je z uspešnim manevrom prevzela v roke (pod kontrolo) še osrednji medij v državi, to je RTV Slovenije.

Navadni državljani Slovenije bi radi živeli v miru, pošteno in ustvarjalno, brez laži in prevar.

Ali je to sploh mogoče?

Sod smodnika ni le Srbija. Metastaze nekdanjega režima so pognale korenine po vsej nekdanji YU.

Ali obstaja zdravilo za bolnika, ki se imenuje SLOVENIJA?

PISMA IZ DOMOVINE

Čemu odgovarjam, pišem. Preprosto zato, ker se mi upira današnja demokracija v takšni preobleki, kot jo vidim, prebiram sleherni dan in ki je v bistvu le 'rdeča demokracija', nič drugega. Vsepovsod, od televizije do časnikov, razen redkih izjem, se ponujajo očem isti, dovolj znani obrazi iz desetletij enoumija, pa naj gre za tov. Milana pa tja do šolstva, poučenih in izraslih v rdečem gnezdecu.

Kdaj se bodo te kalne slovenske vode sploh razbistrile, očistile in kako, ne vem. Vem pa, da desetisoči meni podobnih, sorodnih, so v praksi še vedno na stranskem tiru, z edino pridobitvijo, da se smejo javno izražati v pogovorih in v kolikor so notranje močni, pokončni, značajni, dajo svoj glas v javnost. Tako imenovana Pisma bralcev so bila in so še vedno lahko imeniten vir določenim; v Rogu je za ev. reprize še dovolj prostora...!

Pravo prijateljstvo danes je redkost; denar in ženske mnogim pomeni vse. Biti premišljajoč, slediti resnicoljubnosti in poštenosti ter poleg tega še verovati v Boga, narod in domovino, je mnogim danes nedonosno, nesprejemljivo. In če to opazim pri znancih, znankah s tako imenovano "veliko maturo", ki nimajo izgrajenega lastnega jaza in jih veter meče zdaj sem, pa hip zatem na drugo stran, ki ljubijo človeško "fasado", ne njega notranjost, je v dobi, ko je šol več kot kdajkoli pa vse manj kulture, vprašljivo marsikaj.

Če smem temu še dodati, zavedajoč se lastne nepopolnosti, da so moralne vrednote izničene, po kom, se najbrže ve, je vprašanje, kdo in kako ter v kakšnem obdobju bi bilo moč povrniti mladim tiste večne vrednote, ki so nekdanj krepile in krasile prej ubožne kot bogate slovenske družine.

In če me ob vsem tem še preseneti tista slovenska politična stranka, ki sem jo volil, torej SKD, čeprav nisem član nobene stranke, je mera za marsikaj prekipeala. Nele afere, kraje v gospodarstvu, tudi povojne krivice niso popravljene. Ko berem, da eden vodij SKD, g. I. Rejc, voli rdečo ministrico, drugi vodilni te stranke, g. N. Polajnar, sledi drugi, zanj nečastni poti, je mene, majhnega Slovenca,

"revčka Andrejčka", krepko sram; saj so vendar vsi enaki, od levih preoblečencev do SKD in le redki z g. J. Janšo ostajajo v očeh mnogih Slovencev edini, ulega vredni, poštene in pokončni v tem nemirnem času našega prostora. Žal, je tako in še več: za mene je kardinalna napaka SKD, da se povezuje s komunisti in ne s pripadniki drugih desnih strank, ki so nedavno sodelovale v Demos-u.....

K. F. Novo mesto

Pismo iz Stajerske:

..... Številni Slovenci so ogorčeni ob zadnjih dogodkih in odločitvah v naši državi, ko se spet dviga glava starih struktur in ne samo dviga, pač pa spet dominira na vseh odločilnih položajih družbe. Smo lep primer kam privede "mehak" prehod iz komunizma v demokracijo. Vse stare zveze so ostale ohranjene, le, da sedaj komunistične strukture obvladujejo prehod v kapitalizem in postajajo čvrsta fronta za uveljavljanje osebnega interesa. Vsi stari vodilni kadri so sedaj poglaviti finančni stebri in postajajo pravi lastniki tovarn in podjetij, katere so vodili v komunizmu. Njihova pomembna skrb je, kako čimveč nagrabiti, dokler vlada še tkzv. prehodno obdobje. Postajamo zgled nesocialne zgodnje kapitalistične družbe. Vse to pa je lepo zavito v fraze o "zgodbi o uspehu", ki da je edinstven v bivših komunističnih državah vzhodne Evrope. Vse to pa še spremlja skoraj popolna blokada deklariranega popravljanja krivic prejšnjega režima. Denacionalizacija razlaščenega premoženja se tudi ne premakne.

Žal mi je, da Vam ne morem pisati bolj optimistično o stanju stvari tu pri nas, a moram povedati, da smo zelo zaskrbljeni nad nemočjo in razcepljenostjo opozicije, saj ne uspe zaustaviti nobene parlamentarne odločitve, ki bolj in bolj krepi položaj levece....

Podvigi ameriških Slovencev

Dr. Edi Gobec

V knjigi *Slovenian Heritage (Slovenska dediščina)* je Slovenski ameriški raziskovalni center predstavil tudi ameriškega Slovenca Jožefa M. Zlatoperja, ki je začel svojo karijero kot rudar, nadaljeval kot knjigovodja in zaključil kot podpredsednik velike ameriške tvrdke Lubrizol Corporation. Še zanimivejši pa je vzpon njegovega sina Ronalda, ki smo ga prvič spoznali kot mornariškega bojnega pilota v Vietnamu in mu sledili kot učitelju pilotov in koordinatorju številnih mornariških programov. V Zalivski vojni je bil nato poveljnik mornariške bojne skupine USS Ranger, ki je odločilno pomagala zagotoviti zmago nad iraško vojno mornarico. Po povratku v Ameriko se je povzpel na še višji položaj kot podadmiral (vice admiral) in šef oddelka U.S. Navy Personnel, kjer je vodil administracijo za vse uslužbence ameriške vojne mornarice. Dne 6. avgusta letos pa je prevzel kot polni ameriški admiral (s štirimi zvezdami) vrhovno poveljstvo ameriške vojne mornarice na Pacifiku, obsegajoče vse enote od Kalifornije do Južne Koreje, Japonske in Avstralije. Na slavnostni prevzem poveljstva na letalonosilki USS Carl Vinson v Pearl Harborju na Havajih sta prišla tudi Ronaldov oče Jožef z materjo Marijo. Tako se komaj 52 let stari sin slovenskih staršev, ki se pri vsem tako odgovornem delu tudi pridno uči slovenščine, uvršča med najslavnejše slovenske admirale v Evropi in Ameriki.

Vse bolj se v Ameriki uveljavlja tudi slovenska slikarka in kiparka Lillian Brulc, ki jo Slovenci poznamo predvsem kot kiparko spomenika slovenskim rudarjem v Iron World, Minnesoti, in ilustratorko knjig Slovenskega ameriškega raziskovalnega centra ter občasno sodelavko pri Slovenski ženski zvezi. Njen že napisan življenjepis s pregledom vseh pomembnejših stvaritev bo izšel v naši seriji o slovenskih uspešnikih v svetu. Sedemnajstega junija je Brulčeva na svoji razstavi v umetnostnem muzeju na državni univerzi v Milwaukeeju, Wisconsin, dobila tudi Nagrado za zasluge (Award of Merit) od Slovenskega umetnostnega sveta. Njena monumentalna dela najdemo širom po Ameriki, pa tudi v Panami in drugod. Zadnjo številko umetnostne revije *Christianity and the Arts* pa že na platnici krasi njena slika "Women of Faith" (žene vere), medtem ko ji je urednica Marci Whitney-Schenck posvetila uvodni članek, skupaj z več reprodukcijami Brulčeve izjemno močne umetnosti.

* * *

Opozarjamo, da še vedno zbiramo gradivo o pomembnih slovenskih uspehih po vsem širnem svetu. Kdor bi pri tem za narod tako važnem delu želel pomagati, naj, prosimo, pošilja informacije, časopisne izrezke (z imenom lista in datumom izdaje), slike, naslove in napotke na naslov:

Prof. Edi Gobec
Slovenian Research Center of America, Inc.
29227 Eddy Road
Willoughby Hills, Ohio 44092 USA.

KOLABORACIJA V LUČI MEDNARODNIH DOLOČB IN PRAKSE

Dr. Peter Urbanc

Poznani javni delavec, dr. Peter Urbanc, je imel v Ljubljani, na teološki fakulteti, letos 21. junija, pomembno predavanje.

V ključni točki medvojnega dogajanja v zadevi kolaboracije je nanizal vrsto mednarodnih zakonov, tolmačenja istih in mednarodne prakse. Ti dokazujejo legitimnost, korektnost medvojne slovenske civilne uprave in vojaško policijske opozicije rdečemu terorju.

Po analizi vseh številnih veljavnih argumentov bi moral stalni nesmiselni očitak nedovoljene, izdajalske kolaboracije odpasti.

Proces sprave bi mogel steči. Kot je bilo pričakovati v Sloveniji, predavanja zaenkrat niso objavili; resnica bi zadela v živo. Slovenska država objavlja predavanje - v dveh presledkih - v celoti.

Uredništvo

Začenjam s pojasnilom namena tega predavanja. V Sloveniji so že skoraj 50 let odmaknjena zgodovinska dogajanja, še vedno opisana politično tendenciozno, netočno. Tolažba, da bodo zgodovinarji pisali objektivno zgodovino, ne prepriča. Zgodovinar, ki nima na razpolago virov, razlaganj, komentarjev obeh strani, bo nehoti pisal netočno zgodovino. Po predolgi dobi enoumja, levičarske hegemonije še ni prišlo do resnega dialoga obeh taborov državljanske vojne, do pomirjenja in sprave. Ne najde se skupne osnove za najbolj očitna, nesporna dejstva naše preteklosti. V zadevi kolaboracije obeh taborov, prisege, bo to predavanje skušalo najti neko osnovo, ravnotežje, treznost.

Danes, bolj kot za časa enoumja, celo resni zgodovinarji, javni delavci, politiki, sami udeleženci državljanske vojne, zanikajo, da je bila teža dogajanj v Sloveniji med vojno v revoluciji. Do onemoglosti se povečuje MOB. V isti sapi pa prizadetih ne moti, da niso v stanju dokazati MOB z eno samo resno vojaško akcijo, ki bi mogla služiti bistvu borbe, to je pomembni oslabitvi vojaškega potenciala okupatorjev.

Naj služijo kot dokaz pričevanja, javno izgovorjena in zapisana od prvakov Slovenske in Jugoslovanske partije, kot Josip Broz Tito, Milovan Djilas, Milan Apih, Dušan Ahac Pirjevec, Prof. Metod Mikuž. Nedvoumne izjave teh, pričevanje opozicije in dejstva, da smo iaeli 1941/45 revolucijo in malo drugega ni morala biti osnova za našo spravo in pisanje zgodovine.

Navajam primer lažno prikazane zgodovine. S Sloveniji sanjamo sedaj o nekem narodnem uporu dne 27. IV. 1941. Še prej je bilo to 22. Junija in 22. Julija. Kaj je resnica. 22. Juni je KPS ustanovila partizanstvo, z glavnim namenom pomagati Sovjetski zvezi. Dne 20. Julija 1941. dobi KPS ukaz za začetek upora. 22. Julija prvi partizani napadejo tri slovenske oro, niki. In to ste morali Vi doma proslavljati kot narodno vstajo 45 let. In če priznamo partizanom resistenco je primer Rašice bil vzorec. Napad na Nemce, partizani zbeže, Nemci požgejo vas in streljajo talce.

Slovenija dejansko v letih 1941/45 ne pozna spontanega protiokupatorskega upora, vstaje. Dne 27. IV. 1941. ni šel v gozd, ali se uprl sam Slovenec. O spontani vstaji moremo govoriti šele Juli 1942, ko se je št. Jošt spontano dvignil proti rdečemu terorju.

Pomislimo na lansko praznovanje Kočevskega zbor, iz leta 1943. Slo naj bi za simboliko današnjega demokratskega, slovenskega zbor. Resnica je, da je kočevski zbor v vsem, razen v velikih, praznih besedah, propagandi, predstavljal formalni, pravni začetek levičarske diktature. RS še vedno uradno praznuje obletnico, Dražgoške tragedije, izzivalne, zločinske akcije. V isto vrsto spada pohod XIV divizije, eminentno politične akcije.

V Sloveniji se danes, bolj kot kdaj prej, kolaboracije drži madež iznevere našemu narodu ali celo narodne izdaje. Ta nesaisel se preleva med nami že preko 50 let. Da je kolaboracija nekaj povsem normalnega, da je ta neprijetna, toda za preživetje naroda v okupaciji nujna in obvezna, je tema predavanja. Specifično bom obdelal temo Vaških straž, domobranstva, prisege, kolaboracijo, narodno izdajo levega bloka z Nemci, do 22. junija 1941, in kasnejše množične dogovore partizanov z Nemci, s podrobnostimi regionalnega sporazuma na Primorskem, od Julija 1944 do aprila 1945.

Z mednarodnimi določili, predvsem haaške konvencije, s komentarji in tolmačenjem istih, s primerjavami dovoljene in po londonskih vladah ukazane kolaboracije, bom poskušal dokazati legitimnost kolaboracije. Ako bom uspešen naj bo to moj doprinos k resnici in pravici, ki jo nam v Sloveniji, še danes, tako grozno manjka.

Predno preidem k obdelavi kolaboracije še o pravici do samoobrambe posameznikov, naroda. Samoobramba je naravna pravica, poznana od pamtiveka. Vse od začetka pisanega prava je ta pravica bila uzakonjena v posameznih državah. Mednarodne konvencije so uzakonile to pravico že v 19. stoletju. Primer Protokol Bruxelles 1874, (Predhodnik haaških konvencij) Italjanski delegat je predlagal in je bilo odobreno "Pravica osebne samoobrambe mora biti vedno priznana prebivalcu dežele, ki je zasedena po sovražniku". Pravico samoobrambe omenjajo tudi Genevske konvencije člen 47 iz leta 1949 in ustanovna določila Združenih narodov člen 51. Zanimivo je, da je celo Hitler v Mein Kampf zapisal "Ako narod vidi, da gre nasproti uničenju, nima samo pravico nego celo dolžnost, da se upre". Resnični Hitler, kot Stalin in naš Tito so seveda drugačni. Ko se se narodi in posamezniki upravičeno uprli nemški sili je obveljala njegova "Svetovna nadoblast, vodena po nordijski eliti..Uporabil bom vsa sredstva, ki mi služijo, brez najmanjše skrbi za etiko ali načela časti. Menapovedano bom uvedel teror. Važen je nenadni sok strahu in sarti" Podobnost gledišč in akcij vseh treh diktatorjev je strahotno enaka.

V samoobrambi sta važna dva faktorja. Neposredna, takojšnja nevarnost in nevarnosti primeren odgovor. Rdeči teror v ljubljanski pokrajini 1941/2 je bil klasifen primer sile, na katero je narod moral odgovoriti. Samoobramba v formi kolaboracije s okupatorjem je bila v takratnem okviru edini možen odgovor. Bilo je prepozno in s premalo odločnosti. Okupacija pomeni učinkovito, vse ozemlje obsegajočo tujo vojaško zasedbo. To je bil slučaj Slovenije, 17. Aprila 1941. Do 19. stoletja je okupacija pomenila grozno tragedijo za prizadeti narod. Okupator je delal z ljudmi, premoženjem, kar se mu je poljubilo. Noben zakon mu ni bil ovira, nihče ga ni klical na odgovornost. Porušenje mesta, vasi, zaig domov, masaker predvsem moškega prebivalstva, premaganih vojakov, sila do fena, odhod v suženjstvo, ujetništvo so bila nekaj običajnega.

Ščasoma so se pojavili vplivni državniki, predvsem pravniki, ki so temu nemogočemu stanju hoteli odpomoči. Eden najbolj talentiranih pravnikov, Hugo Grotius, je (1) v 17. stoletju že zapisal v knjigi De Iure Belli (Vojno pravo) "nič več škode se ne sme napraviti in okupator ne sme ničesar odvzeti, če ni absolutno povezano z njegovo varnostjo". To Grotiusovo načelo in mnogo drugih, je preživel stoletja. Veliko njegovih ugotovitev, določil so prevzele mednarodne konvencije, tudi obe haaški konvenciji. Sovjeti so izdali njegova dela v ruščini, še l 1948!

Naš strokovnjak mednarodnega prava univ. profesor, Peter Remec, iz znane ljubljanske družine (2) je napisal knjigo, "Vloga posameznika po Grotius & Vatler", Hague 1968, kjer ugotavlja, "pravo kot skup pravil, je nepomljivo, ako ni uporabljivo razumemu bitju, sposobnemu, da ga spoštuje". Remec tu misli na naravno pravo, ki so ga do 19. stoletja priznavale vse evropske legislative. (3)

Grotius citira Prevernijskega ambasadorja v rimskem senatu, "Ako nam ponudite dober mir, bo ta držal, če slab, bo kmalu porušen". In Grotius "ni možno, da bo narod ali posameznik ostal v neugodnem položaju dlje kot je nujno potrebno" Naj navedem še par načel iz De iure Belli, predvsem takih, ki so prešli v moderno mednarodno pravo in, ki se dotikajo naših slovenskih problemov.

"Do vojne pride iz perspektive večje politične in vojaške moči. Ljudje naj ne mislijo in delajo, da ni nič dovoljeno ali da je vse dovoljeno. Po naravi imajo vsi ljudje pravico do upora, da se ubranijo nesreče. Vsako povelje, ali zakon, ki je nasproten naravi ali božjim postavam, se naj ne spoštuje. Samoobramba proti veliki grozovitosti je opravičljiva za posameznike in grupe z opozorilom, da ne sme povzročiti še večje zlo.

De iure sepulturae, "Pravico pokopati mrtve, je nepisano pravo narodov, sprejeto skozi vso zgodovino po vseh. Ta pravica je merilo civilizacije.. Za artve kvotira Optatus Milevitamus-a "Če so med živimi bile borbe, Vaše sovraštvo mora biti zadoščeno s smrtjo nasprotnika" Prvi poskusi, dati neko pravno osnovo tuji vojaški okupaciji, so prišli v mednarodno areno zelo pozno. Neomejena pravica močnejšega, je veljala predolgo.

Mednarodno zakonodajo o tuji vojaški okupaciji najdemo šele v Haaški konvenciji, iz leta 1899, ki je bila izpopolnjena v drugi haaški konvenciji, leta 1907. V tej konvenciji so člani 42 do vključno 56, namenjeni tej temi. Večinoma ta določila določujejo pravico ali negacijo razpolagati s privatno in družbeno imovino. Temu današnjega predavanja pokrivate v glavnem samo dva člena.

Člen 43 " Ker je legitima oblast prešla v roke okupatorja, mora ta podvzeti vse mere v njegovi oblasti, da obnovi in zajamči, kolikor je to mogoče, javni red in varnost. Okupator je istočasno dolžan spoštovati, razen ako absolutno oviran, zakone, ki so v veljavi"

Iz gornjega besedila je povsem jasno, da so v Sloveniji še vedno veljali zakoni, določila prve Jugoslavije. Izjema so bila, povelja, določila, zakoni, ki jih je izdal okupator iz perspektive njegove varnosti. Mednarodni pravni strokovnjaki so si v tem edini. Citiram, Eyal Benvenisti (4), Mednarodno pravo okupacije 1992, USA, ki definira, "Okupator mora aplicirati, status quo ante bellum (predvojno stanje)".

Poglejmo sedaj tolmačenja haaških konvencij, predvsem člena 43, iz vidika formacije domačih policijsko vojaških formacij.

Svetovno znani strokovnjak, Greenspan Moris (5), 1959, Moderno pravo zemeljske vojne, "Po začetni vojaški fazi okupacije, pod pogojem, da obstoji domača administracija, sposobna prevzeti odgovornost za civilno administracijo, bo ta to nalogo običajno prevzela" Greenspan citira, člen 43, haaške konvencije in tolmači, "V dolžnosti, da okupator skrbi za javni red in mir, bo okupator organiziral strokovno policijsko enoto, skrb za zapornike. Ako potrebno, lahko v ta namen angažira domače prebivalstvo.

Wheaton H (6) v Elementih mednarodnega prava, 5 izdaja, London 1916 tolmači "odstranitev članov prejšnje administracije je kršitev Haaške konvencije".

Ernst Feilchenfeld (7), Zakon vojaške okupacije, Washington, 1942, par. 313, stran 86, "Okupator ima pravico in dolžnost skrbeti za zakon in red. Ima tudi pravico izdati potrebna določila, za njegovo vojaško varnost in namene". Veliki strokovnjaki v mednarodnem pravu, kot L. Oppenheimer (8), pisec neštetihi knjig o mednarodnem pravu, in Dr. Paul Guggenheim 9, v Lehrbuch des Voelkoerrechtes 1951, prideta do enakih zaključkov. Ameriško vojaško sodišče, v Nuerbergu, je v zadevi sojenja Weizsaecker-ja (A.D. 1949 # 118 sub VI), povdarilo, nabor tujcev v nemško vojsko je bil zločin ni bil pa zločin novačenje tujih prostovoljcev v pomožne nemške trupe.

V našem slovenskem primeru je bila samoobramba naroda pred rdečim terorjem, ko so žrtve že v 1941/2, šle v tisoč in več, v okviru italjanske in nemške okupatorske sile, nedvoumno edina sprejemljiva alternativa. Alternativa pridruženja levičarjem je bila nesprejemljiva, ker bi levica enostavno na tih način izvršila nad ne-komunistične in množične umore. Ustanoviti drugo ilegalo je pomenilo izpostaviti sebe in družine likvidaciji s strani levice in okupatorja. Mogoče je tudi na mestu, da omenim, da je vsaka pomembna guerilska akcija proti nemškemu in italjanskemu okupatorju, vse do Aprila 1945, bila obsojena na propast in strašne represalije. Poljska, Slovaška, Italija, sploh debakl vseh partizanskih frontalnih akcij v zasedeni, Evropi to dokazuje. Slovenci smo bili v veliki nevarnosti. Najnovejši odkriti fašistični dokumenti pričajo o Vidussoniji, tajniku fašistične stranke. Dec 1941 je javno govoril o streljanju enega (1) miliona Slovencev! (t/p P/U).

Hitler je augusta 1943, grozil ljubljanski pokrajini z masovno, globalno izselitvijo! Do aprila 1945, je MOB za Slovenijo bila samo smiselna na področju obveščevalne službe, sabotaže, pasivne resistance.

PRISEGE OKUPATORJU. Okupator, Madžarski, Nemški in italjanski so jo zahtevali. Najhuje je bilo z Nemci. Ti so mobilizirali do 80.000 Slovencev, ki so kot nemški vojaki morali prisesti s sledečo formulo, "Prisegam pri Bogu to sveto prisego, da bom brezpogojno pokoren vodji nemškega naroda in države, Adolf Hitlerju, in bom pripravljen kot hraber vojak v izpolnjevanju Te prisege žrtvovati moje življenje". Za del teh mobilizirancev velja izgovor, da je to bila izsiljena prisega. Ta izgovor velja tudi za Slovenske Stajerske brambovce -Wehrmannschaft, ki jih je bilo do 6000, katere naša zgodovina ne omenja. Razlog je jasen, z razliko od domobrancev, Wehrmannschaft niso bili levici ideološko nevarni. Mimogrede, ta nemška prisega je bila globoko zavezujoča Hitlerju osebno, zato je nemška resistance morala Hitlerja fizično odstraniti.

Glede domobranske prisege, ki tako strašno teži in boli njihove nasprotnike, sledeče. Člen 45, haaške konvencije 1907, pravi, "Prepovedano je siliti prebivalstvo zasedene dežele k prisegi zvestobe okupatorju" Vsi strokovnjaki dalje na str. 10

ZLATA MAŠA V MONTANI

Monsinjur Jožef Mavser, generalni vikar, je dne 26. junija slavil zlato mašo v East Hélena, glavnem mestu Montane, ki je četrta po velikosti med državami ZDA, a nima več kot osemsto tisoč prebivalcev. Deželo delijo v šest pokrajin. V Gold West Country leži največje mesto Butte in glavno mesto Hélena. Med obema so reke Gallatin, Jefferson in Madison, ki se pri Treh Vilicah (Three Forks) združijo v eno večjo reko po imenu Missouri, drugo največjo reko v Severni Ameriki. Ker leži Hélena in okolje 3880 čevljev nad morsk gladino, teče reka najprej proti severu, kamor je zemlja nagnjena, potem pa se obrne proti vzhodu, dokler se Missouri ne izlije v Mississippi. Montana je ena lepših držav, polna naravnih krasot, spomenikov, parkov, muzejev, kanjonov, ledenikov, jezer. V ponos vsem, zlasti katoličanom, je v Heleni prelepa katedrala, zgrajena po vzorcu Kölnske katedrale. Na visokem hribu blizu Butte kraljuje kip Matere božje, nazvan *Our Lady of the Rockies*, ki je 90 čevljev visok, narejen iz belega jekla. Prostovoljci so ga gradili šest let, kos za kosom so dvigali s posebnim dvigalom, glavo so postavili na kip v decembru 1985. Malo odmaknjeno od glavnega mesta Helene (25 tisoč prebivalcev) je East Helena (2500 prebivalcev), kjer že nad sto let deluje topilnica, ki je privabila že ob koncu prejšnjega stoletja številne Slovence, ki so prihajali v Ameriko za zaslužkom. Največja slovenska naselbina je bila v Butte-u, kjer so dvigalniki iz osrčja okoliških hribov prinašali bakreno rudo. Kopalci so tudi zlato in srebro. V 20 letih, ko so kopali zlato, so ga dobili za 4 milijone dolarjev vrednosti. Slovenskih delavcev, obrtnikov, trgovcev, gostilničarjev in kmetov z družinami vred je uradna statistika čenila v Montani nad pet tisoč, raztreseni in tudi organizirani po raznih naseljih. Po nekod so imeli svojo godbo na pihala, poleg podpornih društev so imeli tudi pevsko in dramska društva. Na pokopališču v East Helene je največ nagrobnih spomenikov s slovenskimi imeni. Za slovenske rojake v East Helene je prvi skrbel, iz Butte, duhovnik Janez Sonce, za njim pa M. Pirnat, ki je vodil gradnjo cerkve sv. Cirila in Metoda. Devet župnikov pri tej cerkvi je bilo Angležev, sedanji župnik Jožef Mavser je prvi Slovenec, ki je prevzel vodstvo te župnije. Prvotno cerkev iz leta 1895 je potres leta 1935 močno poškodoval. Ker je postala premajhna za potrebe katoliškega prebivalstva, je g. Mavser pred nekaj leti postavil novo, moderno, prikupno cerkev, na katero so farani zelo ponosni. Cerkev je posvetil tedanji škof Curtiss, katerega mati je bila Slovenka, na kar je sam močno ponosen. Sedaj je naškof v Omahi. Novi škof Aleksander Brunett bo ustoličen 6. julija.

Jožef Mavser je prišel v Montano pred 46 leti. Med leti 1945 in 1948 je deloval v raznih taboriščih. V Montani je bil najprej nekaj let kaplan pri

Monsignor Joseph Mavser
June 11, 1944 - June 24, 1994
Jubilee Celebrations
June 19th, 1994 Slovenia
June 26th, 1994 Helena

sestrah Dobrega Factria v Heleni. Leta 1951 je bil pomočnik župniku v Butte pri cerkvi Presv. Srca, nato pri sv. Ani. Leta 1960 je postal župnik pri Sv. Križu v Townsend, ker je zgradil novo cerkev. Leta 1969 je postal župnik pri Holy Rosary v Bozeman, leta 1977 je prevzel župnijo v East Helena. Od l. 1987 do 1993 je bil generalni vikar škofa Elden Curtissa, l. 1990 je bil imenovan prelat z naslovom monsinjorja. V sedemnajstih letih župnikovanja v East Helena se je pridružil številu prejšnjih prijateljev stotine novih, kar je spremenilo obhajanje zlato maše v pravo zlatomašno slavo.

Prelat Jožef Mavser je opravil zlato mašo najprej v Št. Rupertu na Dolenjskem v nedeljo pred 26. junijem. Revolucija je povzročila pred petdeset leti in pozneje, v domovini veliko gorja. Življenje je brez potrebe izgubilo več desetisoč rojakov. Številne družine so bile silno prizadete. A najbolj izstopa v tem oziru Mavserjeva družina. Dva dni po božiču leta 1942 so poleg očeta in matere mučili, pobili in zmetali v ogenj štiri brate in sestro, pozneje pa ustrelili še tri brate. Ostal je mladi Franc, ki se je šolal v

Deškem vzgajališču na Selu v Ljubljani, kateremu je podpisani, ki se je s Francem in njegovo ženo (iz Clevelanda) udeležil zlato maše v Montani, moral pred 52 leti sporočiti žalostno vest. Za sedanjim slavljencem so streljali, ko je skočil skozi okno v gradu Dob in bežal proti gozdu, a kroglga ni zadela. Spomladi istega leta so mučili in umorili šentrupertskega župnika Nahtigala in kaplana Cvara. Ista usoda naj bi zadela podpisane, ki ga je njegov predstojnik poklical v Ljubljano kmalu po umoru obeh duhovnikov. Ko se je vrnil, nič hudega sluteč, po opravih v Št. Rupert, ga je opozorila Mavserjeva mati, da ga iščejo, in tako njemu rešila življenje. Povod za odstranitev naj bi bil razgovor, ki ga je imel s patrolo, ko se je vračal od Sv. Križa pri Litiji, kamor je hodil v pomladanskih mesecih za prve petke spovedovat farane treh župnij, ki so bile brez duhovnikov. Oba zlatomašnika sta trdno prepričana, da ju je božja Previdnost ohranila do danes kot živi pričci žalostnih dogodkov tistih nesrečnih dni. Omenjeni dogodek je ostal dolga leta tajnost in ni bilo varno govoriti o njem. Spominska podobica, ki jo je dal zlatomašnik tiskati v več tisoč izvodih v slovenskem in angeškem jeziku, spomni na tragedijo z besedami: "Čeprav zemeljski ogenj spremeni telo v pepel, najdejo očiščene duše varno zavetje in mir v Jezusovem Srcu. Kri, ki je nekoč namakala slovensko zemljo, naj bi kdaj združila vse verne te dežele in zblizala tudi vse zapeljane z razsvetljenjem in odpuščanjem."

Z zlatomašnikom je somaševalo pet duhovnikov poleg upokojenega nadškofa Raymonda Hunthausena. Priložnostno pridigo je imel župnik Kevin O'Neill. Prepevali so člani *Good Time Jazz Band*. Šest Kolumbovih viteзов je bilo častna straža. Sv. obhajilo se je delilo pod dvema podobama.

Zvečer je bil priložnostni banket v dvorani pod cerkvijo. Častni gostje so bili governor Mark Racicot, škofjski upravitelj Darrah, župana mest Helena in East Helena. Papežev blagoslov je prebral V. R. John Darrah. Zlatomašnik je prejel knjigo spominov (Memory book), več odlikovanj, slik in raznih darov. Rojaki iz Lethbridge (Kanada) so zapeli tri slovenske pesmi (Zlatomašnik bod' pozdravljen; Zadoni nam, zadoni; Kol'kor kapljic tol'ko let). Skupina "Last Chance Barbershop Chorus" je zapela deset pemi, "Cross Road Singers" so zapeli "Here I am Lord". Po zahvalnem govoru zlatomašnika je upokojeni nadškof Hunthausen po kratkem nagovoru zmolil zahvalno molitev.

Ludovik Ceglar je po bratu, ki ga je obiskal po njegovi težki bolezni, poslal iz Brasila pesem za novomašnika, ki jo objavljamo posebej. (Ako se vam zdi primerno! Prilagam poročilo v angleščini, lahko ga povzamete, ako vam prostor dopušča.) K. C.

JUBILEJ DELA IN MODROSTI

Stanrika Farms

R.R. #5, Orillia, Ont. L3V 6H3 (705) 833-2784

FACSIMILE TRANSMISSION

DATE: SEPT. 5, 1994

This fax message was sent by S. ŠAJNOVIČ and is for _____ to the attention of _____. The total number of pages being sent including this one is _____. If you do not receive all of the pages, please notify us by phone at 1-705-833-2784 or fax us at 1-705-833-2846.

THANK YOU. HAVE A GREAT DAY!!!

DANES ZAVTRAK SO NAM IZ LJUBLJANE PO TELEFONU SPOROČILI, DA JE PROBLEM RAZKRIŽJA BIL REŠEN V PETEK SEPT. 2, 1994. MARIBORSKI ŠKOF KRAMBERGER BO TAKOJ NA RAZKRIŽJU NASTAVIL SLOVENSKEGA ŽUPNIKA IZ MARIBORKE ŠKOFIJE "HVALA BOGU"!!

ISKRENE POZDRAVE

Jožef Šajnovič

Iz novice pa ni razvidno ali so tri fare prišle dejansko tudi pod juridično oblast lavantinske škofije. (Op. Ured.)

Dežela okrog jezera Simcoe je posejana s počitniškimi domovi in kmetijami. Nizki griči, pokriti z gozdovi in travniki, spremljajo veleceto iz Toronta na sever preko Barrie-a naprej po prostrani kanadski zemlji.

Na severovzhodnem koncu jezera je znan letoviški kraj Orillia, poštni naslov Šajnovičeve družine, lastnikov posestva Stanrika Farms Limited.

Po dvajsetih minutah vožnje po vzhodnem obrežju krajevnih cest pridemo do odlično urejenega obsežnega posestva, ki obsega okrog 180 acrov zemlje, kjer v higiensko čistih prostorih z najnovejšimi metodami gojijo tisoče puranov za kanadski trg.

Gospodu Stankotu in gospe Jožici letos mineva trideset let življenja na tem kosu ontarijske zemlje.... trideset let od prvih začetkov trdega skupnega dela, načrtov in vztrajnosti. Iz zapuščene kmetije, obdane z divjim gozdom, je zrastle sredi novih travnikov in urejenih nasadov ponosna slovenska domačija.

Leta 1959 je Stanko Šajnovič z ženo Jožico prišel v Kanado. Mož svobodne misli in poštenega srca si je za svoj življenjski cilj izbral ideal naprednega gospodarja. S pomočjo zveste in modre žene Jožice je z lastnimi rokami kot poklicni mizar gradil prva poslopja, prenovil staro hišo, očistil gozd in začel z rejo puranov.

Kmalu se je družina povečala s sinom Stankotom in hčerko Eriko. Mladi Stanko, diplomiran agronom, je sedaj desna roka svojemu očetu.

V krajevnih in poslovnih krogih so Šajnovičevi spoštovani in zaželeni prijatelji. Gospod Stanko si v dobro šteje še enkratno predsedništvo Združenja ontarijskih rejcev puranov.

KOLABORACIJA V LUCI MEDNARODNIH DOLOČB IN PRAKSE.

nadaljevanje s str. 9

mednarodnega prava pa so si edini, da je okupatorju dovoljena prisega nevtralnosti, poslušnosti. Logika je v tem, da okupator ne bo zaupal administraciji domačinom, še toliko manj orožja, ako ne bo imel saj moralnega jamstva v formi take prisega. Domobranska prisega je bila povsem v okviru dovoljenega. Besedilo se glasi "Prisegam pri vsemogočnem Bogu, da bom zvest, hraber in svojim nadrejenim pokoren, da bom v skupnem boju z nemško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom vodje velike Nemčije, SS četami in policijo, vestno izpolnjeval svojo dolžnost za svojo slovensko domovino, kot del svobodne Evrope proti banditom in komunizmu ter njegovim zaveznikom...". Prisega ne vsebuje objube zvestobe (Treugelobnis), Hitler ni imenovan in omejuje nalog domobrancev na domovinsko borbo proti komunizmu in zaveznikom. Zavezniki komunizma so bili partizani, OF in njihova NOB. Pri prisegi je bila seveda tudi nemška prisila. Zahteval jo je Roesener in odklon bi imel verjetno za posledico razpust domobranstva in novačenje za nemške policijske in vojaške enote. Domobranci, tenkovestni, kot so bili, so zahtevali in dobili odobritev za prisego, celo od generala Mihajleviča, ki je takrat še bil uradno Jugoslovanski vojni minister. Kot tak je predstavljal prvo Jugoslavijo in njene zakone, ki so formalno veljali.

Kot zavedni Slovenci so vsi delavni dolgoletni člani Slovenskega doma, podporniki in dobrotniki vseh akcij v naši torontski skupnosti, čeprav so dve uri vožnje oddaljeni od naših cerkva in dvoran.

Za tridesetletnico Stanrika Farms Ltd. so se 2. julija na njihovem domu zbrali prijatelji in člani slovenske skupnosti. Dr. Jože Osterc, minister za kmetijstvo pri slovenski vladi, je s svojim obiskom povzdignil, slavnost dneva in se kot bližnji sorodnik gospe Jožice veselil in čestital uspehom svojih rojakov. Kanadski prijatelji so po svojem zastopniku izročili posebne čestitke predsednika kanadske federalne vlade Chretiena.

Sin Stanko in hčerka Erika sta presenetila starše z velikim Marijinim kipom, ki ga spremljata dva angela. Oče in mati sta gotovo že izbrala najlepši prostor na posestvu za novo kapelo.

Sonce je tonilo za tihim gozdom in večerne sence so počasi prekrivale pokošene trate, ko se je oglasila slovenska pesem. Z nami je pel minister dr. Jože Osterc, pošten in delaven sin štajerskih staršev, poln načrtov in dela za napredek slovenskega kmetijstva...

Bilo je vse tako domače, prijetno in prosto. Od srca je prišla beseda pohvale in zahvale... Saj ne more biti drugače, kdor pozna Stankota in Jožico Šajnovič....

Naj Vama in družini Bog da zdravja in moči, da bo Stanrika Farms Limited še naslednjih trideset in več let vzor slovenskim in kanadskim gospodarjem.

Anica Resnik

Pogovori o sodelovanju še potekajo

V torek, 30. avgusta 1994, so se na sedežu SDSS v Ljubljani sestali predsedniki in glavni tajniki SDSS, SLS, SKD, Zelenih Slovenije, NDS, DS in LS in obravnavali osnutek koalicijskega sporazuma za skupni nastop na lokalnih volitvah za župane in občinske svete v občinah, kjer se občinske kvetnike voli po večinskem principu. Na sestanek je bila dostavljena tudi pl-

mena želja Slovenske gospodarske stranke po sodelovanju v sporazumu, vendar se predstavniki omenjenih strank do nje še niso opredelili.

Predstavniki sodelujočih strank soglasno zahtevajo, da mora delovni zbor še v septembru sprejeti zakon o območjih občin in da morajo biti volitve v nove občine izvedene še letos.

Dosežen je bil dogovor, da v sporazumu ne bo predviden pose-

ben status, ki je dosedaj predviden na Zeleni in SND.

Stranke so predstavile svoja stališča do vsebinskih točk sporazuma. Stališča do vprašanja, katere vsebinske točke sodijo na lokalni in katerena državni nivo, so bila različna in danes jih je bilo možno samo delno ukladiti, zato bodo organizirane volitve nekaterih strank do jutra nekatero vsebinske točke predloga sporazuma ponovno preučili.

Večina strank je soglašala, da se

ohrani najširši krog možnih podpisnic. Sporazumevanje o tem vprašanju in o načinu določanja skupnih kandidatov se bo nadaljevalo jutri ob 14. uri. Prav tako se bo jutri nadaljevalo usklajevanje vsebinskih točk sporazuma. Gostitelj bo po dogovoru SLS sodelovalne bodo vse danes prisotne stranke.

SLS, SKD, SDSS, ZELENI, DS, NDS, SND, LS

ŠTIRIDESETLETNICA PRVE SLOVENSKE CERKVE V KANADI

Od 8. decembra 1954 poteka štirideset let, odkar je škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil novo cerkev Marije Pomagaj v Torontu in tam prvokrat daroval sveto mašo. Iz posebne brošure naše župnije, izdane ob blagoslovitvi, povzemamo sledeče:

Slovenski naseljenci v Torontu so že pred drugo svetovno vojno želeli lastno cerkev, vendar do uresničitve ni prišlo. Ko pa je komunistična revolucija v domovini mnogo Slovencev pognala po svetu, je velika skupina prišla tudi v Kanado. To priseljevanje je bilo v glavnem zaključeno že l. 1948. Začeli so se zbirati v Torontu in Montrealu. Za priseljenci so prišli duhovniki. Nedeljsko mašo je za Slovence in Hrvate najprej daroval hrvaški duhovnik dr. Rudolf Hraščanec. Za njim je prišel v Kanado dr. Janko Pajk, ki je bil kaplan v St. Catherines, Ont.. On je posredoval za došlega duhovnika Misijonske družbe, dr. Jakoba Kolariča, da je bil imenovan za dušnega pastirja Slovencev v Torontu z nalogo obiskovanja vseh slovenskih skupin v Ontariu in Quebecu.

Sprva so imeli Slovenci skupno sveto mašo s Hrvati v poljski cerkvi. Ko pa je škof Rožman 30. julija 1949 prvokrat obiskal torontske Slovence, je prosil torontskega nadškofa, da bi si smeli poiskati cerkev, kjer bi imeli službo božjo sami zase. Prošnja je bila uslišana in od prve adventne nedelje l. 1949 do nedelje 24. oktobra 1954 smo imeli redno nedeljsko bogoslužje v italijanski cerkvi Karmelske Marije.

Število Slovencev je naraščalo vsak dan bolj. Potrebovali smo lastno cerkev z lastno dvorano. Na prosvetnem večeru 7. januarja 1950, v cerkveni dvorani Lurške Gospe v Torontu, se je ta želja prvič pojavila. Misel na lastno cerkev je zrastle iz slovenskih vernikov in ni več umrla.

5. marca 1950 je bil prvi sestanek za gradnjo cerkve v Torontu. Novi odbor je šel takoj na delo. Torontski kardinal McGuigan je najprej hotel preskusiti finančno

zmožnost torontskih Slovencev. Začelo se je zbiranje denarja v Kanadi in Združenih državah. Obenem so se začele težave vseh vrst, iskanje prostora itd.. Pod \$ 100.000 cerkve ne moremo graditi.

20. avgusta 1952 je prišel dr. Kolariču na pomoč lazarist Janez Kopač.

25. januarja 1953 sta oba poklicala vernike k devetdnevnici z namenom poiskati zemljišče. Peti dan je bilo kupljeno na 609 Manning Ave.. 10. februarja 1953 je slovenska župnija dobila uradni naziv: Župnija Marije Pomagaj (Our Lady Help of Christians Parish). 7. dec. 1953 je gradbenik Stojc pričel z zidanjem dvorane; 28. aprila je bila podpisana pogodba za gradnjo cerkve nad dvorano z istim podjetjem. Od marca do maja istega leta je tekla nabiralna akcija. Notranja dela so se nadaljevala do konca novembra. Akademski kipar France Gorše je umetniško opremil cerkev z reliefom Kristusa Kralja z angeli, križevim potom in kipi Srca Jezusovega, Brezmadežne, Dolorose, sv. Jožefa, sv. Male Terezije.

Glavni oltar naše cerkve krasí podoba Marije Pomagaj, posnetek Brezjanske Marije, delo ljubljanskega frančiškana p. Blaža Farčnika. Zgodovina te podobe je zanimiva. P. Bernard Ambrožič, stric sedanjega torontskega nadškofa dr. Alojzija Ambrožiča, je l. 1927 želel sliko Marije Pomagaj za prvo cerkvico slovenske župnije v amerškem Detroitu. Ob njegovem obisku l. 1940 te slike tam ni bilo. P. Bernard jo najde zapuščeno in pelje k Slovincem v Vineland na Niagarskem polotoku, kjer se je po prvi svetovni vojni razvila močna farmerska naselbina. Tako so nastale prve kanadske Brezje, ki se iz raznih vzrokov niso obdržale. L. 1950 se je p. Bernard mimogrede tam ustavlil in spet našel Marijo v kleti pod cerkvijo. Znova je romala z njim; to pot v Malvern blizu Toronta, k bratu Lojzetu, ki se je po drugi svetovni vojni naselil z družino na kmetiji sester karmeličank. Kmalu je dr. Kolarič prosil g. Ambrožiča, da mu prepusti

podobo Marije Pomagaj za bodočo cerkev, za katero se je začela živahna akcija med novonaseljenci.

Ko smo 27. avgusta 1950 s škofom Rožmanom prvič romali v Midland k svetišču kanadskih mučencev, je bila z nami milostna Marijina podoba. Nato je čakala v cerkvi Karmelske Marije in spremljala mlad slovenski rod k porokam in krstom vse do septembra 1954, da jo slovesno popeljemo v novi dom na 609 Manning Ave. Po neskončni božji dobroti je tam Njen tretji dom že štirideset let. Nad glavnim oltarjem, v novem sijaju z bleščečo krono na glavi zre na verne Slovence, poslušaj njih prošnje in z materinskimi očmi išče mnoge, premnoge, ki še do danes ne vedo za Njen dom, kjer bi našli počitek in mir trudnemu srcu.

Še nekaj zapisov.

Darovi za novo cerkev do 15. decembra 1954:

Slovenci v Torontu okrog \$ 54.000, izven Toronta \$ 22.000 - od tega denarja zbrano največ pri Slovencih v Clevelandu, Slovenci izven Toronta v Kanadi \$ 6.000. Torontska nadškofija - posojilo \$ 25.000. Celotni stroški zidanja in opreme cerkve ob koncu l. 1954 znašajo \$ 116.000, ki so kmalu poravnani.

Povprečna moška tedenska plača takrat je bila okrog čistih \$ 40 - \$ 45.

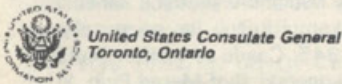
Rast slovenske župnije:

L. 1951 .. 100 družin ..558 župljanov,
l. 1952 .. 183 družin ..770 župljanov,
l. 1953 .. 226 družin ..938 župljanov,
l. 1954 do 15. decembra 24 porok in 57 krstov.

Število župljanov se je v tem letu pomnožilo še z ženami in otroki, ki so prišli iz domovine in iz drugih kanadskih krajev.

Tako se je ob Marijini cerkvi v Torontu začela nova slovenska skupnost, ki je danes poleg clevelandskih Slovencev največja na severnoamerškem kontinentu.

Anica Resnik

INFORMATION RELEASE

FOR IMMEDIATE RELEASE

Friday, August 26, 1994

U.S. CONSULATE TO CHARGE PROCESSING FEE FOR NON-IMMIGRANT VISAS

On Sept. 6, 1994, the United States Consulate General in Toronto will begin charging all non-immigrant visa applicants a non-refundable \$US20 visa processing fee as mandated by the United States Congress. This fee is based on the cost of processing visa applications for machine readable visas and will be charged at the time of application for a non-immigrant visa. This fee is being implemented worldwide at all U.S. embassies and consulates to provide the means to issue a highly secure and machine readable visas.

This fee will affect only certain landed immigrants and all visitors to Canada since citizens of Canada and landed immigrants from the British Commonwealth and Ireland do not need visas to travel to the United States.

Applicants must pay in U.S. currency only in denominations of twenty U.S. dollars or less. In order to expedite the visa process, applicants must pay the exact amount, and no change will be available.

Mail-in applications and those handled by travel agencies must be accompanied by a \$US20 money order for each application, including children's applications.

This mandatory processing fee is non-refundable and does not guarantee the issuance of a visa. Additional reciprocal visa fees based on bilateral treaties may also apply.

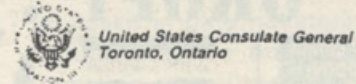

DATE: 9-1-94

FAX TRANSMISSION SHEET

TO: Slovenska Država in Slovenian
Mr. Jamnik Fax 439-8387
439-8387

FROM: PATRICIA D. NORMAN
CONSUL FOR PUBLIC AFFAIRS
U.S. Consulate/USIS - Toronto
Tel: (416) 595-1700 ext. 216 or 220
Fax: (416) 595-5250

INFORMATION RELEASE

A Public Service Announcement From The U.S. Consulate Toronto Press Office. Press Contact: Patricia Norman, (416) 595-1700 ext. 216

Please broadcast as often as possible from Aug. 26 to Sept. 12, 1994

PUBLIC SERVICE ANNOUNCEMENT

"Please be advised that the U.S. Consulate will begin charging a US\$20 fee on certain non-immigrant visa applications. Starting Sept. 6, this non-refundable US\$20 visa processing fee will have to be paid by certain landed immigrants and all visitors to Canada wishing to visit the U.S. The \$20 must be paid in U.S. currency and is non-refundable.

This fee will not affect Canadian citizens as they do not need visas to travel to the U.S.

For more information about who will be affected by this fee - telephone (416) 595-1700 or 595-0228."

ŽABNICE - Sv. VIŠARJE

V knjigi "Pozdravi iz Slovenskih krajev" (Mladinska knjiga 1990, Ljubljana), zbirka razglednic iz cele Slovenije, vključno Koroške, Prekmurja, Goriške, in Beneške Slovenije, stoji na strani 34 zapisano o Žabnicah na Koroškem sledeče: "Da so Žabnice še močno Slovenske se zrcali tudi v Slovenskih napisih v cerkvi in na pokopališču.

Kot sin premožnega gostilničarja in lesnega trgovca je bil v Žabnicah rojen LAMBERT EHRlich, teolog, kulturni delovec in organizator Krščansko-Socialnega Gibanja.

Onkraj doline, na jugu, vabijo skoraj 1800 m visoke Višarje, ena najznamenitejših božjih poti, kamor hodijo Slovenci že nad 600 let."

Veseli nas to objektivno poročanje in nas navdaja z upanjem, da bo v Slovenski zgodovini enkrat le dano priznanje veliki osebnosti ki je že pred šestdesetimi leti v viziji predvidevala, da se "Ob temeljih te svete gore stikajo tri pglavitna evropska

plemena: Romani, Germani in Slovani. Naši očetje so bili modrejši od vojskovodij in politikov. Namesto mejnika so postavili na ta otok med tremi narodi Marijino svetišče. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne loči, marveč jih združuje".

(dr. Ehrlich na sv. Višarjah l. 1933)

"KARMEl V PRIPRAVI" V MIRNI PEČI

Ob stari državni cesti, vzhodno od Mirne peči proti Novemu mestu, ali točneje v ROGOVILI št. 1, so v polnem teku priprave za novi KARMEl. Tozadevno dovoljenje so sestre karmeličanke dobile v minulem letu, v oktobru. S to odločitvijo pa se sestre karmeličanke - zaenkrat samo še tri - soočajo z velikimi stroški, ki jih pa same ne zmorejo. Obračajo se zato na vse Mirnopečane in druge iz okoliških fara, ki žive v Kanadi, Združenih državah Amerike in Evropi s prošnjo, da jim pri tem delu pomagamo.

Prepričani smo, da bo KARMEl za mirnopeško in okoliške fare, za vso Dolenjsko, pravo duhovno prerojenje, zato karmeličanke velikodušno podprimo.

Darove lahko pošljete direktno na naslov:
Sestra M. Agneza Saje, Rogovila št. 1, Mirna peč 68216, SLOVENIJA.

Zadnje dni avgusta se je vršil v Pernici pri Mariboru 6. Tabor SLS, ki je privabil nad 8.000 udeležencev. Tema Tabora je bila slovenska družina. Zato so ob tej priliki podarili družini Smrekar iz Šmartnega pri Litiji televizijski aparat, kot najštevilnejši slovenski družinim (oče, mati IN 12 OTROK).

Tabor se je pričel z jutranjo mašo, ki se jo je udeležil predsednik SLS ing. Marjan Podobnik s soprogom, z vidnimi predstavniki SLS in drugih desničarskih strank (Janez Janša, Vitomir Gros, Saša Lap, Malenšek Daniel - tajnik slov. desnice, dr. Jože Maglič - drž. svetnik SKD med drugimi.

Na predvečer Tabora se je v Pevnici zbralo nad 60 udeležencev okroglega mize, na temo: Ali je slovenska družina v krizi? Pri debati je Marjan Mlakar, predsednik MO Maribor, želel izvedeti od g. Nemca, KAKO JE MOGOČE, DA KRŠČANSKI DEMOKRATI VLADAJO SKUPAJ S KOMUNISTI in kako je možno, DA HODI DR. DRNOVŠEK prepričevati tajnika SKD, g. STANIČA, NAJ OSTANE TAJNIK SKD.

Glavni govornik na Taboru je bil seveda Marjan Podobnik, predsednik Slovenske ljudske stranke.

Gostje, ki so bili po večini predstavniki demokratičnih strank, so se pogovarjali tudi okrog KOALICIJSKEGA SPORAZUMA, o skupnem nastopu na lokalnih volitvah, ki naj bi ga stranke v kratkem podpisale. Tako poročajo SLOVENSKE BRAZDE.

GROBOVI...

+ JOŽE POR

V torek 30. avgusta se je v Torontu nepričakovano in vse prehitro od nas poslovil g. Jože Por. Zapuščča ženo Marijo, in otroke Jožkota, Barbaro, Mojco in Markota.

Jože Por je bil rojen pred 73 leti v Ljubljani, kjer so njegovi starši imeli ugledno pekarno. Družina je bila številna, zavedno slovenska in vzorno verna.

V Kanadi je družina navdušeno sodelovala pri slovenskem kulturnem delu. Oče Jože je pogosto prispeval s članki pri Slovenski državi (zadnjega, uvodni članek v majski številki SD,) v katerih je izražal neomajno zaupanje in ljubezen do mlade slovenske države. Med Slovenci v Kanadi je bil zelo priljubljen, saj je rad pomagal vsakemu, ki se je na njega obrnil. Dolga leta je bil ravnatelj Posojilnice Janeza Evanlista Kreka, istočasno je pa pomagal tudi pri vodstvu Skavtov pri Mariji Pomagaj. V svojem poklicu je bil zelo kompetenten, izven njega pa tudi zelo iznajdljiv. Vzgojil je odlično družino. Mnogi Slovenci ga bomo zelo pogrešali, čeprav se zavedamo, da mu bomo tudi

sami sledili.

Njegovi ženi Mariji, otrokom, vnukom in sorodstvu v Sloveniji izrekamo nadvse iskreno sožalje z zahvalo, da so v našo sredo poslali tako odličnega Slovenca. Dragi Jože! Bodi naš zagovornik tudi pri Bogu!

+ SENICA JANEZ

Prečastiti gospodje, ga. Judita, sorodniki, dragi rojak!

Danes se za vedno poslavljamo od našega, priljubljenega, poznanega in spoštovanega g. Janeza. Poslavljam se v imenu prve Slovenske hranilnice in posojilnice dr. Janeza Ev. Kreka. Poslavljamo pa se danes tudi od staroste slovenske skupnosti v Kanadi.

Iz naše skupnosti odhaja mož, ki je kakor žaromet razsvetljeval dobo zadnjih 50 let, ter s svojim izkljesanim zgledom, s svojo odločno besedo risal in kazal pot, po kateri bi morali mi vsi hoditi.

V času dvojne okupacije in krvave državljanske vojne je kot diplomiran jurist vzgajal svoj značaj, ga koval ob pok. dr. Lambertu Ehrlichu. Delil in skupno je preživljal usodo beguncev v Vetrinju, Lienzu, Innerfilgratnu, Monigu, Modeni in Bologni. Usoda ga je zanesla v Kanado, najprej na zapad, slednjič pa med nas v Toronto. Prepričan sem, da ni Slovenca v Torontu, ki ne bi poznal, ki ne bi slišal ali pa ni imel osebnega stika z g. Janezom, kot smo ga vsi klicali. Pred nekaj leti je odločil odgovorno mesto upravnika Krekove Hranilnice. Na tem položaju ni gledal na svojo korist, marveč le za dobro svojega bližnjega.

Poštenost, prijaznost in dobrobit skupnosti so bila njegova gesla, ki so ga vodila pri izvrševanju službenih dolžnosti. Do konca svojega življenja je ostal ravnatelj Krekove Zadruga in Hranilnice.

Kot veren mož, zvest svojim mladostnim idealom, je bil nam svetel zgled, da sta vera in ljubezen do naroda neločljiva. Tu ob oltarju Marije Pomagaj si je v molitvi s svojo ženo Judito nabiral vedno novih moči.

Gospodar življenja pa je v svoji neskončni dobroti odločil drugače. Janezov vedno nasmejeni obraz je sedaj nenadoma onemel; usta, ki so bila vedno polna prijaznih besedi, so za vedno obmolnila in njegovo srce, polno pozornosti in ljubezni do bližnjega, je prenehalo biti tudi za vedno.

Po stari krščanski in slovenski navadi, tu pred oltarjem brezjanske Marije Pomagaj, blagoslovljamo njegove zemeljske ostanke, z blagoslovljeno vodo škropimo in z dišečim kadilom kadimo to, kar je zemeljsko in minljivo. Nebeškega Očeta pa v ponižni prošnji prosimo, naj sprejme Janezovo neumrljivo dušo med svoje nebeščane, kjer bo skupno z drugimi čakal tistega trenutka, ko bodo nebeški trobentači med gromom in hrumom naznanili takrat živim in mrtvim začetek nove dobe - blaženo večnost. Takrat bo tudi naš spoštovani Janez prejel svoje bogato plačilo: plačilo za vse prijazne besede, za dober zgled, za neštivilne znane in neznanе usluge.

Predragi Janez, počivaj v miru in v miru čakaj na ta poslednji nebeški klic.

Soproggi ge. Juditi ob dvojni izgubi moža in svaka v Sloveniji ter sorodnikom naše globoko sožalje.

F. Pajk

21. avgusta smo se na Slovenskem letovišču poslovili od priljubljenega Tomaža Mavriča, ki je odšel na novo mesto v Slovenijo. Obenem smo z veseljem sprejeli novega duhovnika g. Pavleta Novaka, da bo nadaljeval Tomaževo delo. Rojen v Argentini, je v zrelih fantovskih letih postal duhovnik v Sloveniji. Po lanskim ponovitvi svoje prve sv. maše na Slovenskem letovišču spet prihaja k torontskim Slovincem v župnijo Brezmadežne.

11. septembra romamo v Midland v svetišče kanadskih mučencev in k Slovenskemu križu, da ne pozabimo slovenske Kalvarije iz l. 1945. Čas je za molitev, spravo in pokoro... Med nami je koperski škof Metod Pirih, ki to romanje vodi. Obenem je lepa prilika, da ob njegovem obisku z denarno pomočjo pomagamo graditi škofijsko gimnazijo v Vipavi.

Pri Brezmadežni je spet živahno. Skavti in skavtinje vabijo mladino v svoje vrste. V letu 1996 hočejo obiskati Slovenijo. Družinski dan s tombolo, pranje avtomobilov itd. gre v sklad Slovenija 96.

Vrata Slovenskih šol pri obeh cerkvah se bodo spet odprla. Pridi sv. Duh, napolni srca svojih vernih... Še z ljubeznijo do slovenskih izročil iz prostih poletnih dni, polnih visokega sonca, zelenja in cvetja, sinjega neba in svežih voda, prihaja čas zorenja in učenja... Žito je v shrambah, dobrote zemlje vseh vrst in barv se ponujajo v obilju in grozde zori....

Po proščenju na prekmurski pristavi ob Velikem šmarnu in mnogih piknikih so prvo septembersko nedeljo na lovski farmi že volili Miss Oktoberfest. Drugod se pripravljajo na vinske trgatve in Zahvalne dni. Ob nedeljah se bomo spet začeli shajati pri naših cerkvah v Torontu...

Počasi se leto nagiba v jesen. V hladnih večerih že tanka meglica razprostre svoje mokro oblačilo čez dolino.... Kmalu bo treba položiti obračun našega obratovanja....

Anica Resnik

JANŠEVIM "PREMIKOM" SLEDIJO "OKOPI"!

PO VELIKI SLOVENSKE KNJIŽNI USPEŠNICI "PREMIKI" (55000 PRODAJANIH IZVODOV) JE NOVA VZNEMLJIVA KNJIGA

Janez Janša
OKOPI

založba
mladinska
knjiga

Nova knjiga JANEZA JANŠE razkriva načrt za napad na Slovenijo in ozadje nekaterih aler v največji zgodovinski Slovenec, ki pomembno ali celo odločilno vplivajo na današnje politično dogajanje v Sloveniji. Knjiga bo izšla novembra letos. Zagotovite si jo po nižji prednaročniški ceni z izpolnjenim naročilnico, ki jo oddajate še danes!

Iz vsebine:

O NASLEDSTVI IN "NASLEDNIKIH" NEKANJE NELEGITIMNE ELITE • GNEZDO IVANA MAČKA-MATJE, AKADEMIJA DZERŽINSKEGA • KAJ LETA 1990 NISMO STORILI, PA BI MORALI • MANJ ZNANE ZGODOBE IZ ZGODOVINE SLOVENSKEGA OSAMOSVOJITVE • VOLITVE 1992 IN ZGODBA O USPEHU • ZAKAJ JE RAZPADEL DEMOS • KAKO JE DRNOVŠEK SEŠTAVLJAL VLADO JANUARJA 1993 • ILEGALNO OROŽJE V MARIBORU • KDO JE V RESNICI NAJEL MILANA SMOLNARJA • KAKO SO KUPOVALI POSLANCE • PRIVILEGI KOI CILJ ZGODOBE O USPEHU • ŽELJE PO OBNOVI JUGOSLAVIJE • V SENCI MALEGA BOTRA • SLOVENSKA PRIHODNOST

JANEZ JANŠA, NAJBOLJ ZNANA OSEBNOST SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE, OSVETLJUJE STVARI, KI BI JIH MNOGI ŽELELI PRIKRITI.

ČESAR NISTE NAŠLI V PREMIKIH, PREBERITE V OKOPIH!

Knjiga ima 300 strani (format 16 X 24 cm), od tega 80 strani fotografij in dokumentov, od katerih bodo mnogi objavljeni prvič.

NAROČITE JO ŠE DANES!

Izpolnjeno NAROČILNICO pošljite še danes na naslov: ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, Prodaja po pošti, Slovenska 29, 61000 Ljubljana. Knjigo lahko naročite tudi v vseh knjigarnah, pri naših zastopnikih in po telefonu: 061/140 24 07.

V prednaročilu (do 1.9.1994) stane knjiga 3.860 SIT. Po izidu bo cena knjige 4.460 SIT.

NAROČILNICA OKOPI SI 23.7.94 3600

DA, naročam knjigo Janez Janša: OKOPI
Cena v prednaročilu do 1.9.1994 je 3.860 SIT (1-2 obroka). Po izidu bo cena knjige 4.460 SIT. Plačilo: s polobročnimi v ... obrokih (največ 2 obroka). Naročeno knjigo mi pošljite na moj naslov v 15 dneh od izida knjige novembra letos. Rok za reklamacijo in morebiten odstop od pogodbe je 3 dni po prejemu pošiljke. V ceno riata vključena 5% prometni davek in soudeležba pri stroških pošiljanja. Naročilnica zavzame ZALOŽBO in NAROČILA.
 Če na željo bih seznanjen s promocijskim gradivom. Ves prosimo, da lo označite z znakom X.

Ime: _____
Naslov: _____
Pošta: _____
EMŠO: _____
Tel. št. doma: _____
Datum: _____ Podpis: _____

NOVE KNJIGE

Ted Kramolc PODOBE IZ ARHIVOV

Kramolčeve novele so očitno avtobiografske in po biografskem zaporedju so tudi zbrane v tej knjigi. Od začetka v Sloveniji, skozi »dipijevsko« taborišče v Avstriji, do kanadskih delovnih taborišč in končno arhitekturnega biroja v asimiliranem okolju kanadskega poslovnega sveta. Razen začetnih novel je tukaj zbrana pretežna večina v Kanadi napisane proze. Ostala je otroška literatura, spisana še v Avstriji, in tista, ki je morda še zadržana v avtorjevi delavnici. Tako so *Podobe iz arhivov* nekakšna skupna pripoved o avtorjevem življenju, sestavljena iz kratkih zgodb.

TORONTSKA KRONIKA

Poglejmo naše zapiske, oznanila, vabila preko poletja: 26. maja je bila ob navzočnosti krajevnih občinskih zastopnikov in članov slovenske skupnosti slovesna otvoritev starostnega doma Lipa, ki vrši svoje poslanstvo že sedem let. Zadnje leto je v njem že oddelek s polno bolniško oskrbo (Extended care).

Vsakoletni Walkathon, ki je letos potekal s približno 80 udeleženci, je velika pomoč domu Lipa za kritje dolga. Letos so prostovoljci vseh vrst zbrali čez 50 tisoč dolarjev.

Za škofijsko dobrodelno akcijo Share Life - 94 smo pri Mariji Pomagaj zbrali \$ 23.773.

Na Slovenskem letovišču je nov bazen. Po tridesetih letih bazena z naravnim pritokom vode je bila to nujna potreba. Poletno družinsko zbirališče je vedno polno življenja: Telova procesija, Slovenski dan, Baragova, Slomškova nedelja, Mladinsko srečanje, športne igre itd. družijo Slovence iz vseh krajev Ontarioa.

Letošnji Slovenski dan (35.) 26. junija je bil posvečen družini in tretji obletnici slovenske samostojnosti. Sv. mašo je daroval torontski nadškof dr. Alojzij Ambrožič. V pridigi nas je spominjal slovenskih mučencev domobrancev, ki so iz muk in trpljenja stopali v Očetovo hišo.

V letu družine so na delu sile, ki hočejo osnovno celico človeške družbe razbiti, uničiti, odvzeti dostojanstvo in pomen. V znamenje protesta proti zakonu o pravicah homoseksualcev smo na veliko poslali pisma ontarijski vladi.

16. julija smo v ontarijskem Stratfordu poslušali našo pevko Nežko Čekuta, ki tam že pet let nastopa. Letos poje glavno žensko vlogo v glasbeni komediji "Pirates of Penzance".

Slavili smo naše velike može: Simona Gregorčiča na primorski Pristavi 19. junija, 21. avgusta pa svetniškega kandidata škofa Antona Martina Slomška na Slovenskem letovišču. Tam tudi misijonarja Friderika Barage nismo pozabili. Njegov kip smo dostojno predstavili in predenj postavili šopek cvetja.

V letu praznovanja štiridesetletnice prve slovenske cerkve v Kanadi, je pri Mariji Pomagaj položila prve redovne oblube s. Marija Babič, ki je bila krščena in prvo mladost v tej župniji preživela. Stopila je v red Sionskih sester. Bogu hvala!

Slovenska znamenja o podobi evropskega naroda

Šavli: »Izziv ideološki priredbi zgodovine«

Knjiga *Slovenska znamenja* je nadalje prikaz zgodovinske podobe Slovincem na izročilu Gospe Svete, lipe kot našega drevesa življenja, knežjega kamna kot priče slovenske državnosti in vojvodskega stola kot spomenika slovenskega prava. Iz vsakdanjega življenja so bili skozi zgodovino deležne največje pozornosti zgodbe o kralju Matjažu, slovenski klobuk in nagelj, pri čemer je treba omeniti, da je slednji kot cvetlični simbol nastal v prejšnjem stoletju iz ženske čustvene ustvarjalnosti. Iz ljudskih

zgodbic izhaja tudi zlatorog, medtem ko so hišna znamenja bogata dediščina naše podeželske preteklosti. Na koncu knjige so zbrane še neobjavljene ljudske zgodbe iz zbirke Pavla Medveščka in trije prispevki pesnika Mateja Bora o naših venetskih koreninah. S knjigo *Slovenska znamenja* je počaščen njegov spomin ter trud mecena in zlatomašnika Ivana Tomažiča pri obujanju vrednot slovenskega narodnostnega prostora.